

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ
: กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
มิถุนายน 2555

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ
: กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ
: กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
มิถุนายน 2555

วันทาศิริ สิงห์สถิตย์. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1. ปรินญาณพนธ์ รป.ม. (นโยบายสาธารณะ) .กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก, ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล.

การศึกษานี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 20 คน และครูผู้สอนจำนวน 249 คนโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อถือได้สถิติที่นำมาใช้การวิเคราะห์ได้แก่ (t-test, One-Way analysis of variance และStepwise multiple regression analysis)

ผลการศึกษาพบว่า

- 1.ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ ผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติตามความเห็นของผู้บริหารมีเพียงปัจจัยเดียว คือ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
- 2.ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ ผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติตามความเห็นของครูผู้สอน มี 4 ปัจจัย คือ ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และด้านลักษณะขององค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

FACTORS AFFECTING THE IMPLEMENTATION OF SCHOOL LUNCH PROJECT
: A CASE STUDY OF SAMUTPRAKAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

AN ABSTRACT
BY
WANTHASIRI SINGSATIT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Public Administration Degree in Public Policy
at Srinakharinwirot University

June 2012

Wantasiri Singsatit. (2012). *Factors Affecting the Implementation of School Lunch Project : A Case Study of Samutprakan Primary Educational Service Area Office 1.*

Master thesis, M.P.A. (Public Policy). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisory Committee Assoc.Prof.Dr.Worapit Meemak. Dr.Prapee Apichatsakon.

The research aimed to study factors affecting the implementation of School Lunch Project.

The samples used in this study were 20 school directors and 249 teachers and were chosen by stratified random technique. Research instrument was reliability-tested questionnaire. Data collected were analyzed by t-test, One-Way ANOVA and Stepwise multiple regression analysis.

The research findings were as follows:

1. In opinions of school directors, the factor affecting the Implementation of School Lunch Project was the economic, social and political condition.
2. In opinions of school teachers, the factors affecting the Implementation of School Lunch Project were interorganizational communication and enforcement activities, the disposition of implementers, the economic, social and political conditions and characteristics of the implementation agencies.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

: กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

ของ

วันทาศิริ สิงห์สถิตย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก)

(อาจารย์ ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล)

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.กัลยา แซ่อึ้ง)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุรพล จรรยากุล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและได้รับคำแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล และอาจารย์ จักราทิตย์ ธนาคม ที่ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำปริญญานิพนธ์นี้ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณ คณาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันมีค่าแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการศักดิ์เดช แก้วน้อย และครู โรงเรียนพิบูลประชานิบาล ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณแม่สมศิริ สิงห์สถิตย์ สมาชิกทุกคนในครอบครัว และเพื่อนๆ นิสิตร่ว มรุ่นทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือให้กำลังใจและแสดงความห่วงใยผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา ตลอดจนผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา จนประสบความสำเร็จในวันนี้

วันทาศิริ สิงห์สถิตย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและความหมายของนโยบายสาธารณะ.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	42
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนากลุ่มผู้บริหาร.....	50
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานกลุ่มผู้บริหาร.....	61
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนากลุ่มครูผู้สอน.....	70
ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานกลุ่มครูผู้สอน.....	81
ส่วนที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะทั้ง 6 ด้าน.....	94
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	95
สรุปผลการวิจัย.....	98
อภิปรายผลการวิจัย.....	99
ข้อเสนอแนะ.....	102
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	110
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	120

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากร แบ่งตามขนาดของโรงเรียน.....	43
2 แสดงจำนวนประชากร แบ่งตามขนาดของโรงเรียนซึ่งมีสัดส่วนเป็น 3:6:3.....	44
3 แสดงจำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้บริหาร	50
4 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ การนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	53
5 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย ที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย.....	54
6 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย ที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านทรัพยากร.....	55
7 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย ที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนํานโยบายไปปฏิบัติ	56
8 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย ที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านลักษณะขององค์การในการนํานโยบายไปปฏิบัติ	57
9 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย ที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง.....	58
10 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย ที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน.....	59
11 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับผล ของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	60

บัญชีตาราง (ต่อ)

[illegible]

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
22 แสดงผล Stepwise multiple regression analysis ระหว่างปัจจัยทำนายกับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ.....	69
23 แสดงจำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มครูผู้สอน.....	70
24 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ.....	73
25 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย.....	74
26 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านทรัพยากร.....	75
27 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	76
28 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	77
29 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไข ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง.....	78
30 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน.....	79
31 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ.....	80
32 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามกลุ่มเพศ.....	81

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
33	แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามกลุ่มเพศ.....	82
34	แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามกลุ่มอายุ.....	82
35	แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติจำแนกตามกลุ่มอายุ.....	84
36	แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	84
37	แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	85
38	แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามรายได้.....	86
39	แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามรายได้.....	87
40	แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	87
41	แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	89

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
42 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	89
43 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มรายคู่ตาม วิธี LSD ในเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	91
44 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่อง ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน.....	91
45 แสดงผล Stepwise multiple regression analysis ระหว่างปัจจัยทำนายกับผลจากการนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ.....	92

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มิเตอร์และแวนฮอร์น.....	13

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาชาติที่สำคัญคือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจตลอดจนมีความสามารถในการเรียนรู้เพื่อให้มีศักยภาพสูงสุด อันจะเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน อันดับแรกของการพัฒนาคนคือ การพัฒนาด้านสุขภาพ อนามัย เพราะเป็น พื้นฐานของการพัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมของเด็ก (สำนักงานโครงการอาหารกลางวัน . 2544: 1) และปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลให้เด็กมีสุขภาพอนามัย แข็งแรงสมบูรณ์ ได้แก่ อาหาร ดังที่ สุจินดา ผ่องอักษร (2534: 3) ได้กล่าวไว้ว่าอาหารถือเป็นปัจจัย สำคัญอย่างหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะอาหารประกอบด้วยสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อ สุขภาพของมนุษย์อย่างมากมาย โดยเฉพาะเด็กในวัยเรียนย่อมส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการสูงทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคตได้ ในทางตรงกันข้าม เด็กที่ขาดอาหารมื้อใดมื้อหนึ่งหรือได้รับอาหารครบทั้ง 3 มื้อ แต่เป็นอาหารที่ไม่มีคุณค่าทางโภชนาการ ย่อมส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก เพราะวัยเด็กสมองจะต้องมีการเจริญเติบโตถึงร้อยละ 80 เด็ก ที่มีภาวะทุพโภชนาการสมองจะไม่พัฒนาตามปกติ ทำให้เกิดความบกพร่องทางสติปัญญา มีโอกาส พิจารทางสมองส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ภารดี เต็มเจริญ และคณะ (2530: 1) ที่กล่าวว่า การขาดสารอาหารจะมีผลกระทบกระเทือนต่อทุกส่วนของร่างกาย เช่นทำให้ ร่างกายอ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย น้ำหนักตัวลด ไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร ขาดภูมิคุ้มกันโรค ถึงแม้ว่า ผลกระทบของภาวะทุพโภชนาการในวัยทารก เด็กวัยก่อนเรียนและเด็กวัยเรียนจะไม่รุนแรงขนาดที่จะ ทำให้ตายได้ แต่ภาวะทุพโภชนาการจะส่งผลให้เด็กวัยเรียนมีสุขภาพอ่อนแอ เจ็บป่วยได้ง่าย ขาดเรียน บ่อย ขาดความกระตือรือร้น ไม่มีสมาธิในการเรียนซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และตกซ้ำ ซ้ำ เป็นการสูญเสียทั้งเวลาและเศรษฐกิจ นับได้ว่าเป็นการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาทางหนึ่ง เมื่อเด็กโต เป็นผู้ใหญ่ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่ด้อยคุณภาพ เพื่อให้เด็กวัยเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มี คุณค่าทางอาหาร และเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย รัฐบาลจึงได้จัดตั้งกองทุนเพื่อโครงการ อาหารกลางวันขึ้น

จุดหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาคนไทยให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็น คนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพ และมี บุคลิกที่ดี มีประสิทธิภาพในการทำงานและการบริโภค มีทักษะในการดำรงชีวิต โครงการอาหาร กลางวันตามนโยบายของสำนักงานกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประทาน

อาหารกลางวันฟรีทุกคน เพื่อให้นักเรียนได้คุณค่าทางโภชนาการครบ 5 หมู่ มีร่างกายแข็งแรง พละนาถัยสมบูรณ์ มีระเบียบวินัยในการรับประทานอาหาร ตรงต่อเวลา ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ ทำนา รับจ้างทั่วไป มีฐานะยากจน ไม่มีเวลาจัดหาอาหารกลางวันให้กับบุตรหลานได้

การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นนโยบายสำคัญ ของรัฐบาล โดยมีพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายรองรับ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 เมษายน 2535 (ราชกิจจานุเบกษา. 2535: 96)

การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในหมวด 3 ระบบการศึกษาในมาตรา 15 การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ และในหมวด 2 สิทธิ และหน้าที่ทางการศึกษา ในมาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ และโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และในหมวด 1 มาตรา 6 กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ” นอกเหนือจากการจัดการศึกษาตามระบบแล้ว ยังดำเนินการโครงการอาหารกลางวันซึ่งสามารถจัดอาหารให้นักเรียนได้สารอาหารครบถ้วน จะทำให้นักเรียนมีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง การดำเนินการโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา จึงเป็นโครงการหนึ่งที่ดำเนินการได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โครงการอาหารกลางวันเป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากความตระหนักของรัฐบาลที่จะแก้ไขปัญหาทุโภชนาการในเด็ก ซึ่งพบว่า นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาจำนวนมากขาดแคลนอาหารกลางวัน หรือมีอาหารกลางวันแต่ปริมาณไม่เพียงพอ หรืออาหารมีคุณค่าทางโภชนาการต่ำ ทำให้การเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 1)

โดยมีประกาศพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2535 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 เมษายน 2535 มีสาระสำคัญคือให้จัดตั้งกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาในวงเงิน 6,000 ล้านบาท ซึ่งรัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณให้เป็นเงินกองทุนอาหารกลางวันปีละไม่ต่ำกว่า 500 ล้านบาท โดยนำดอกผลไปดำเนินการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์อบรมเด็ก ก่อนเกณฑ์ในวัด โรงเรียนในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน การจัดการโครงการอาหารกลางวันนับเป็นแนวทางหนึ่ง ที่รัฐบาลช่วยแก้ปัญหาการ

ขาดแคลนอาหารกลางวันและภาวะทุพโภชนาการของเด็ก กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 (สถาบันวิจัยโภชนาการมหาวิทยาลัยมหิดล. 2540: 2)

โดยเริ่มทดลองจัดอาหารกลางวันให้นักเรียน และหลายหน่วยงานก็ได้พยายามดำเนินงานแต่ก็ทำได้ในขอบเขตที่จำกัด การช่วยเหลือวิธีการนี้ยังเกิดผลดีพอสมควร แต่มีปัญหาเงินงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีไม่เพียงพอบริการอาหารกลางวันได้ครอบคลุมเด็กนักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวันได้ทั้งหมด และในปี พ.ศ. 2535 รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ลงวันที่ 31 มีนาคม 2535 โดยมีหลักการว่ารัฐบาลจะจัดสรรให้เป็นกองทุนปีละไม่น้อยกว่าห้าร้อยล้านบาท และมีเป้าหมายของกองทุนโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นเงินหกพันล้านบาท โดยจะนำดอกผลที่ได้รับจากเงินทุนโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน เพื่อนำมาจัดสรรให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัดนำไปดำเนินการจัดเลี้ยงอาหารกลางวันแก่นักเรียนในโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการบริหารกองทุน ซึ่งมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน คณะกรรมการบริหารกองทุนดังกล่าวมีหน้าที่ควบคุมดูแลการบริหารงาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาในปี พ.ศ. 2535-2541 โดยจัดสรรงบประมาณเป็นค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนในอัตราคนละ 5 บาท เป็นเวลา 200 วัน ต่อปี หรือภาคเรียนละ 100 วัน และตั้งงบประมาณ 2542 เป็นต้นมา ได้จัดสรรในอัตราคนละ 6 บาท ตลอดปีการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540: อ้างถึงจาก บุญยฤทธิ์ ศิลาก้าว. 2544)

อาหารกลางวันในโรงเรียนจึงมีความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้นโรงเรียนจัดโครงการอาหารกลางวันขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ให้นักเรียนทั้งระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา ได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ทุกวันตลอดปีการศึกษา อย่างเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย (สำนักงานโครงการอาหารกลางวัน . 2544: 3) กล่าวว่าเด็กเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่สุด ความเป็นอยู่ที่ดี และความรู้ความสามารถของเด็กจะเป็นสิ่งกำหนดอนาคตของโลก ประเทศ เมือง และหมู่บ้าน นักการศึกษาทั่วโลกล้วนทราบดีว่า ความมีชีวิตชีวาของเด็กที่มีสุขภาพดี ความอยากรู้อยากเห็นตลอดจนความพร้อมที่จะรับรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ ของเด็กนั้นไม่มีขอบเขตสิ้นสุด ถ้าเด็กมีสุขภาพที่ไม่ดี จะทำให้เด็กไม่สามารถรับรู้ในวิทยาการ และทักษะต่างๆ ได้ดี ไม่สามารถเจริญเติบโตเป็นประชากรที่มีสมรรถภาพ และไม่สามารถสร้างประโยชน์ให้สังคมเจริญรุ่งเรืองและมั่นคงได้ ดังนั้นเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ เด็กจะต้องได้รับการคุ้มครองป้องกันดูแลเอาใจใส่ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม เด็กจึงสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในพิธี

พระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมอนามัย.2543: ปกใน)

ปัญหาต่างๆ เช่น คือ ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และด้านลักษณะขององค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เหล่านี้ ย่อมส่งผลโดยตรงต่อการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันเพื่อสร้างความพึงพอใจและมีคุณภาพต่อนักเรียน ทั้งนี้เพราะอาหารจัดเป็นความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่มีพลังเหนือความต้องการในขั้นอื่น ความต้องการนี้จะยุติลง เมื่อได้รับการตอบสนอง ซึ่งจะทำให้เกิดความพอใจและมีคุณภาพ (หลุยส์ จำปาเทศ. 2540: 98)

ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ เพราะว่า โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนซึ่งเป็นนโยบายที่ดีนั้น โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับนโยบายไปปฏิบัติ มีการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างไร และพบปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ข้อมูลที่ได้สามารถที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งในด้านการปฏิบัติของผู้ปฏิบัติระดับโรงเรียน ตลอดจนผู้กำหนดนโยบายด้านวิชาการ และด้านการวิจัยเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 และสามารถนำข้อมูลสำหรับใช้เป็นแนวทางดำเนินการวางแผนแก้ไขปรับปรุง ควบคุมกำกับ และเป็นแนวทางในการบริหารนโยบาย โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อที่จะทราบปัญหาและอุปสรรค อันเป็นแนวทางในการพัฒนารอบนโยบาย โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตพื้นที่ โรงเรียนรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 72 โรงเรียน ทั้งหมด 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอพระประแดง อำเภอพระสมุทรเจดีย์

ขอบเขตระยะเวลา ภาคเรียนที่ 1 - 2 ปีการศึกษา 2553 (พฤษภาคม พ.ศ.2553 – มีนาคม พ.ศ.2554)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ

- 1.1.1 ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย
- 1.1.2 ปัจจัยด้านทรัพยากร
- 1.1.3 ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 1.1.4 ปัจจัยด้านองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 1.1.5 ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
- 1.1.6 ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **โครงการอาหารกลางวัน** หมายถึง โครงการอาหารกลางวันฯตามโครงการที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่โรงเรียน เพื่อส่งเสริมภาวะโภชนาการที่ดีเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย นักเรียนได้รับประทานอาหารที่ถูกต้องตามกำลังเงินและเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และความมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร

2. **ปัจจัยด้าน มาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย** หมายถึง ความสอดคล้องของนโยบายโครงการอาหารกลางวัน ฯ ต่อสภาพปัญหาและความชัดเจนของวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายโครงการอาหารกลางวันฯ ที่ส่งผลให้การนำไปปฏิบัติ

3. **ปัจจัยด้านทรัพยากร** หมายถึง ความพอเพียงของงบประมาณ ความพอเพียงของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ต่อการนำนโยบาย โครงการอาหารกลางวันฯ ไปปฏิบัติ ความพอเพียงของสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ระบบสารสนเทศ

4. **ปัจจัยด้าน การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ** หมายถึง ความชัดเจนของนโยบาย โครงการอาหารกลางวันฯ ความเที่ยงตรง ความเข้าใจตรงกัน เกี่ยวกับมาตรฐานงานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย โครงการอาหารกลางวันฯ ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน

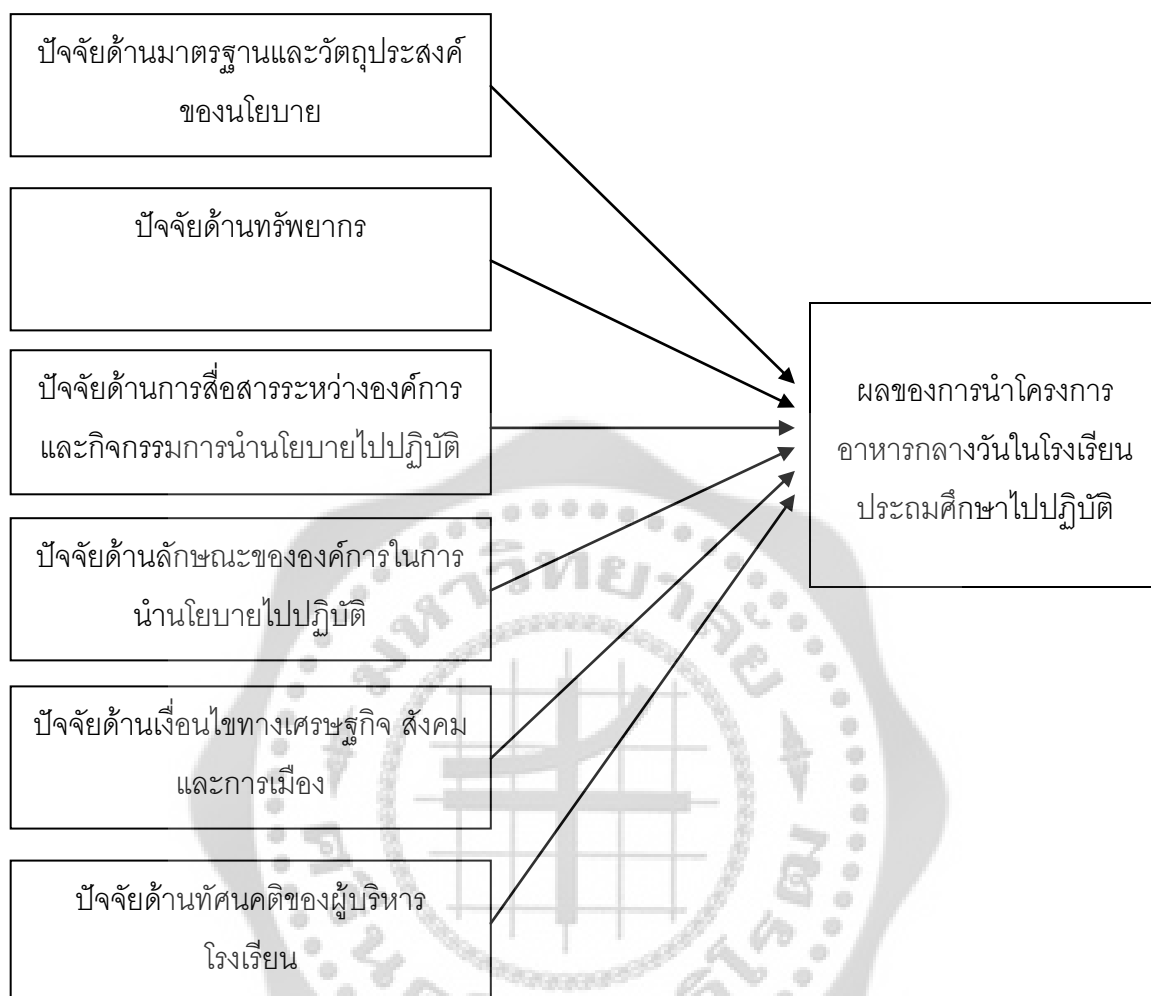
5. **ปัจจัยด้าน ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ** หมายถึง องค์การหรือโรงเรียนที่รับผิดชอบการนำนโยบาย โครงการอาหารกลางวันฯ ไปปฏิบัติ ระเบียบข้อบังคับ มาตรฐานหรือแบบแผนการปฏิบัติงาน การแบ่งส่วนงานขององค์การ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานใน โรงเรียน และประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. **ปัจจัยด้าน ทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง** หมายถึง เงื่อนไขทางด้านการเมือง เงื่อนไขทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

7. **ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน** หมายถึง ทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

8. **ผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ** หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ภายหลังการ นำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษา ไปปฏิบัติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. กลุ่มบุคคลที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยและผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติแตกต่างกัน
2. กลุ่มขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยและผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติแตกต่างกัน
3. ปัจจัยด้านมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย ,ปัจจัยด้านทรัพยากร , ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ , ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ, ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวข้องกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนํานโยบาย โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 นอกจากนั้นยังมีแนวคิดทฤษฎี ในการนํานโยบายโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยหลักการ และเหตุผลอะไรบ้างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้เสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและความหมายของนโยบายสาธารณะ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการนํานโยบายไปปฏิบัติ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและความหมายของนโยบายสาธารณะ

นักวิชาการหลายท่านต่างก็มีความคิดเห็น และเข้าใจว่ากิจกรรมในการกำหนดนโยบายของรัฐอยู่ในขอบเขตการ ศึกษาของตนแต่ละคนต่างก็พยายามที่จะให้คำนิยาม หรือคำอธิบายศัพท์ของนโยบายของรัฐไปในทางที่ตนได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

เดวิด อีสตัน (Easton. 1953: 9) ได้ให้คำนิยามว่า นโยบายของรัฐ คือ การแจกแจงคุณค่าต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามกฎหมายสำหรับสังคมเป็นส่วนรว ม ซึ่งอีสตันมีความเห็นว่าการดำเนินการทุกอย่างของรัฐบาลหนึ่งๆไม่ว่าจะเป็นการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำก็ตาม ย่อมก่อให้เกิดผลในการแจกแจงคุณค่าต่างๆของสังคมนั้นๆและเนื่องจากในประเทศหนึ่งๆนั้น องค์การที่จะมีและใช้อำนาจได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและมีผลต่อบุคคลทุกคนในประเทศนั้นก็คือรัฐบาลและหน่วยงานต่างๆของรัฐบาลเท่านั้น

ไอรา ชาร์แคนสกี (อุไรวรรณ พันธุ์ประพันธ์. 2533: 9; อ้างอิงจาก Sharkansky. 1970: 1) อธิบายว่านโยบายสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่รัฐบาลหรือองค์การของรัฐจัดทำขึ้น อาทิ การจัดบริการสาธารณะ การออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ และการจัดพิธีอันถือเป็นสัญลักษณ์ของสังคม เป็นต้น

โทมัส ดาย (Dye. 1972: 1) ซึ่งได้ให้คำนิยามที่กว้างขวางกว่าคนอื่น คือ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลว่า รัฐบาลต้องการจะทำอะไร ทำไมต้องทำเช่นนั้น และอะไรเป็นความแตกต่างที่รัฐบาลกระทำขึ้น นโยบายของรัฐ คือ อะไรก็ตามที่รัฐบาลต่างๆ เลือกกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำ

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะ ก็คือ แนวทางปฏิบัติในการส่งมอบบริการสาธารณะให้ถึงมือประชาชน แก้ไขปัญหาหรือพัฒนาประเทศ โดยรัฐมีอำนาจในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ และผลลัพธ์ที่ได้อาจเป็นผลทางบวกหรือทางลบอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ไม่ว่าผลจากการกระทำจะออกมาอย่างไรย่อมกระทบต่อสาธารณะอย่างแน่นอน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษาคำนิยามของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจจะช่วยทำความเข้าใจสาระสำคัญ และทำให้มองเห็นขอบข่ายของเรื่องที่ศึกษาดีขึ้น การสำรวจของนักวิชาการด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ยุคบุกเบิกคือ ผลงานของ เพรสแมน (Jeffrey L. Pressman) และวิลด์ฟัสกี (Aaron Wildavsky) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาการนำนโยบายการสร้างงานให้ชนกลุ่มน้อยไปปฏิบัติในปีคริสต์ ศักราช 1973 เขาได้นิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง ระดับการเกิดขึ้นของผลนโยบายที่คาดคะเนไว้ และการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจได้รับการมองว่า เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่กำหนดไว้กับปฏิบัติการทั้งหลายที่มุ่งไปสู่การกระทำให้บรรลุผล การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ความสามารถที่จะจัดการและประสานสิ่งที่จะเกิดขึ้นมาภายหลังในลักษณะที่เป็นลูกโซ่เชิงสาเหตุและผล ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา (Pressman; & Wildavsky. 1973: unpagged)

โดแนล เอส. ฟาน มีเตอร์ (Donald S. Van Meter) และ คาร์ล อี. ฟาน ฮอร์น (Carl E. Van Horn) ร่วมกันเขียนบทความเมื่อปีคริสต์ศักราช 1975 เรื่อง “The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework” กำหนดว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติหมายความว่า ความรวมถึงการดำเนินการโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในภาครัฐหรือภาคเอกชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมุ่งที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จโดยตรงตามวัตถุประสงค์ จากการตัดสินใจดำเนินนโยบายที่ได้กระทำก่อนหน้านี้แล้ว (Van Meter; & Van Horn. 1975: 447-449)

พอล เอ. ซาบาเตียร์ (Paul A. Sabatier) และดาเนียล เอ. แมสมานเนียน (Daneil A. Mazmanian) เขียนบทความเมื่อปีคริสต์ศักราช 1982 เรื่อง “Policy Implementation” ได้ศึกษาถึงความเป็นมาของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยสรุป ดังนี้ คำว่า “นำนโยบายไปปฏิบัติ (to implement)” ตามความหมายในพจนานุกรมเว็บสเตอร์ (Webster’ Dictionary) หมายถึง “การจัดหาวิธีในการดำเนินการ (to give practical effect)” และจากความหมายดังกล่าวทั้งสองท่านจึงสรุปความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) ไว้ว่าหมายถึง กระบวนการตัดสินใจเชิง

นโยบายที่เกิดขึ้นจากกฎหมาย การตัดสินใจพิพากษารอคดี คำสั่งของฝ่ายบริหาร หรือกฤษฎีกาที่ออกมาจากสถาบันต่างๆ (Sabatier; & Mazmanian.1983: 117-149)

สำหรับการศึกษา และนำเสนอผลงานของนักวิชาการ ที่ศึกษาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการต่างๆ ในช่วงปีคริสต์ศักราช 1970 ถึงปัจจุบัน พบว่านักวิชาการส่วนใหญ่ได้นำเสนอและสรุปผลการศึกษาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่มีแนวคิดแบบ Top – Down ซึ่งแนวทฤษฎีบนลงล่างเกิดขึ้นก่อน จากการตัดสินใจโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลในส่วนกลาง เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญที่ตัวนโยบายและการควบคุมการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยผู้กำหนดนโยบาย ว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มากกว่าตัวผู้ปฏิบัติระดับล่าง เช่น Sabatier and Mazmanian(1979), Van meter and Van Horn (1975) กลุ่มนี้จะรวมถึงกลุ่มที่ศึกษาหาสาเหตุถึงความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย เช่น Bardach (1977), Pressman and Wildavsky (1973) โดยการดำเนินการจากบนลงล่างถูกนำมาใช้ครั้งแรกโดย Donald Van meter and Carl Van Horn (1975), เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่มีแนวคิดแบบ Bottom-up แนวคิดนี้จะให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติระดับล่างว่าเป็นผลมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มากกว่าการควบคุมจากเบื้องบน ซึ่งแนวทางจากล่างขึ้นบน เป็นการศึกษาว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น การตัดสินใจ การปฏิบัติหน้าที่ประจำข้าราชการแต่ละคน และเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการทำงาน เป็นต้น การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของข้าราชการระดับล่างที่จะเลือกใช้ทรัพยากรต่างๆภายใต้ข้อจำกัด เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่มีแนวคิดผสมผสานระหว่าง Top-Down และ Bottom-up

แนวความคิดของแวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น

โดแนล เอส. แวน มีเตอร์ (Donald S. Van Meter) และ คาร์ล อี. แวน ฮอร์น (Carl E. Van Horn) ร่วมกันเขียนบทความเมื่อปีคริสต์ศักราช 1975 เรื่อง “The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework” (Van Meter; & Van Horn. 1975) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อการสำรวจกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติ ในองค์การที่รับผิดชอบต่อนโยบายโดยตรง และองค์การอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดนี้ได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดเชิงระบบของ อีสตัน ที่ส่งผ่านไปยังผลการศึกษา ระบบการส่งถ่ายนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ ชาร์กนสกี (Sharkansky) และ แวน มีเตอร์ (Donald S. Van Meter) ได้ศึกษาเรื่องนโยบายและการเมืองของรัฐบาลอเมริกัน เมื่อปีคริสต์ศักราช 1975 โดยการพิจารณาตัวแปรที่สำคัญ 6 ตัวแปร คือ 1) สภาพแวดล้อม (Environment) 2) อุปสงค์และทรัพยากร

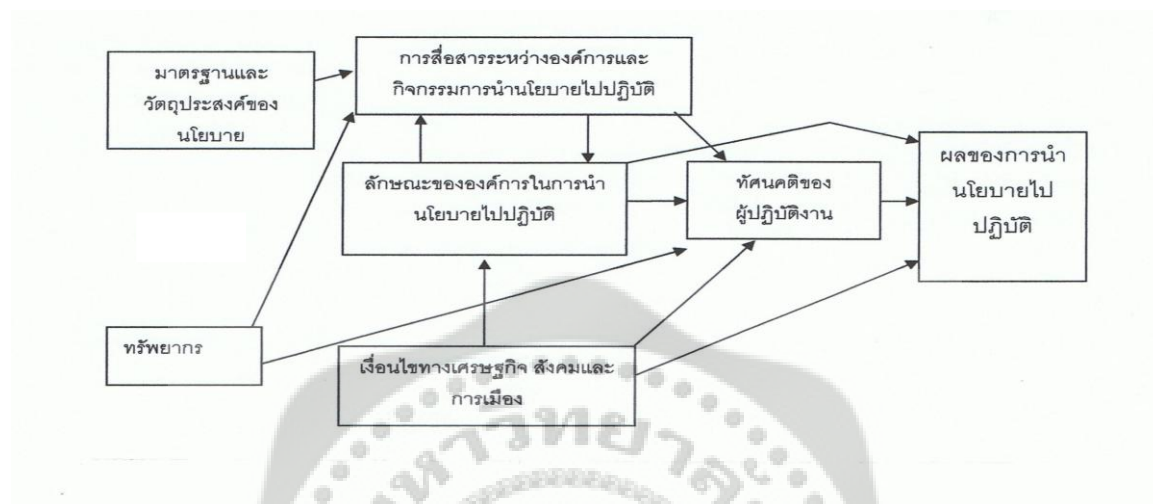
(demands and resources) 3) กระบวนการทางเมือง (conversions process) 4) นโยบาย (policy) 5) การปฏิบัติ (Performance) และ 6) ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) (Van Meter; & Van Horn. 1975: 446-447)

การเสนอกรอบแนวคิด (conceptual framework) เพื่อการศึกษากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของแวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น ในปีคริสต์ศักราช 1975 ซึ่งเป็นผลงานจากการปรับปรุงเอกสารที่นำเสนอต่อการประชุมประจำปีของสมาคมรัฐศาสตร์สหรัฐอเมริกาเมื่อปีคริสต์ศักราช 1974 กรอบการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติตามแนวคิดของนักวิชาการทั้งสองคือ (1) การนำเอากรอบทฤษฎีองค์การ ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนแปลงองค์การ (Organization change) การควบคุมองค์การ (organization control) องค์การที่ซับซ้อน (complex organization) และการจัดองค์การเสียใหม่ (reorganization) (2) นำเอาวรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบจากการพิจารณาตัดสินคดี (the impact of judicial decision) (3) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ (studies of intergovernmental relations) มาใช้ในการออกแบบทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Theory of Policy Implementation) ผลงานชิ้นนี้มองการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการทิศทางเดียว (unidirectional process) เหมือนเพรสแมนกับวิลด์ฟัสกี จุดเริ่มต้นของกรอบความคิดจึงเริ่มจากการมีนโยบายที่มีเป้า หมาย (goals) และวัตถุประสงค์ (objectives) ขึ้นมาก่อน แล้วมองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะผันแปรไปตามลักษณะของตัวนโยบาย (nature of policy) นั้นเอง (Van Meter; & Van Horn. 1975: 448-455)

กรอบทฤษฎีของ แวน มีเตอร์ (Donald S. Van Meter) และ แวน ฮอร์น (Carl E. Van Horn) จำแนกจุดเด่นได้เป็น 2 ประการได้แก่ 1) จำนวนการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือปัจจัยพื้นฐานการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การเปลี่ยนแปลงซึ่งสามารถวัดระดับมาก-น้อยได้ 2) ความยืดหยุ่นของการมองเป้าหมายเป็นเอกฉันท์ (goal consensus) ของผู้มีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งสามารถวัดระดับต่ำ-สูงได้ (Van Meter; & Van Horn. 1975: 448-455)

แวน มีเตอร์และแวน ฮอร์นตั้งชื่อตัวแบบว่า “A model of the Policy Implementation Process” ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรทั้งหมด 6 ตัวแปร คือ 1. มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Policy Standards and Objectives) 2. ทรัพยากร (Policy Resources) 3. การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Interorganizational Communication and Enforcement Activities) 4. ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Characteristics of the Implementation Agencies) 5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (Economic, Social, and Political Conditions) 6. ทักษะของผู้ปฏิบัติงาน (The Disposition of Implementers) ตัวแปรดังกล่าวผู้เขียนพิจารณาในฐานะตัวแปรอิสระ (Independent variables) ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างนโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ อีกทั้งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตนเอง

อีกด้วย และได้ตั้งสมมติฐานของตัวแบบไว้ว่าถ้าสามารถกำหนดตัวชี้วัดได้อย่างเหมาะสมจะนำไปสู่ การสร้างและเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้องแล้ว จะสามารถทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรต่างเชิง ประจักษ์ได้ และจะสามารถอธิบายกระบวนการนำนโยบายปฏิบัติได้อย่างแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น (elucidating)

ภาพประกอบ 2 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น

ที่มา: Van Meter, Donald S; & Van Horn, Carl E. (1975, February). *The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework*. *Administration and Society*. 6(4): 463.

ตัวแปรในตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น มีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้ (Van Meter; & Van Horn. 1975: 462-484)

1.มาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของ นโยบาย (Policy Standards and Objectives) แวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น ให้ความสำคัญต่อมาตรฐาน และวัตถุประสงค์นโยบายเป็นอย่างมาก เพราะเป็น ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ และการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น โดยให้ความเห็นว่าความ คลุมเครือ และความขัดแย้งกันเองของมาต รฐาน และวัตถุประสงค์นโยบายมีผลกระทบต่อนโยบาย เป็นอย่างมาก ดังนั้นสิ่งสำคัญอย่างแรกที่ต้องทำคือ การแยกแยะให้ชัดเจนว่า วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในนโยบายมีอะไรบ้าง โดยวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความสำเร็จหรือความล้มเหลว ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงทำหน้าที่เสมือนเป็นกรอบกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานต่างๆ และ วัตถุประสงค์ยังเป็นส่วนขยายเป้าหมายรวมของนโยบายให้ชัดเจนยิ่งขึ้นอีกด้วย (Van Meter; & Van Horn. 1975: 462-484)

2.ทรัพยากร (Policy Resources) นอกจากวัตถุประสงค์ และมาตรฐานนโยบายที่กำหนด ในตัวแบบให้เห็นความสำคัญอย่างชัดเจนแล้ว ยังต้องมีทรัพยากรต่างๆที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไป

ปฏิบัติทรัพยากรในที่นี้หมายถึง ทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่างๆ และงบประมาณซึ่งเป็นที่กระตุ้นให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังรวมถึงความคล่องตัวในการเบิกจ่ายงบประมาณอีกด้วยเพราะบางครั้งมีงบประมาณเพียงพอแต่ประสบปัญหาความล่าช้าในการเบิกจ่ายไม่สามารถนำงบประมาณออกมาใช้ได้ทันที่ เป็นผลให้เกิดความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ (Van Meter; & Van Horn. 1975: 462-484)

3. การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนโยบา

ยไปปฏิบัติ

(Interorganizational Communication and Enforcement Activities) การนโยบาไปปฏิบัติจะเกิดประสิทธิผล สิ่งสำคัญอีกตัวหนึ่งคือ ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความเข้าใจในมาตรฐาน และวัตถุประสงค์การมีมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การสื่อสารที่แม่นยำ จะนำไปสู่ ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน การสื่อสารภายใน และภายนอกองค์การเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน ซึ่งผู้ติดต่อสื่อสารอาจผิดพลาดได้ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม การนโยบาไปปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องมีกลไก และวิธีการเพื่อให้ผู้บังคับบัญชา (superiors) และผู้ใต้บังคับบัญชา (subordinates) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยวิธีการที่สอดคล้องกับมาตรฐานและวัตถุประสงค์ ภายในองค์การเดี่ยว (single organization) จะช่วยให้ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจในการสรรหาและคัดเลือก มอบหมายและโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การให้รางวัล และแม้กระทั่งการไล่ออก (Van Meter; & Van Horn. 1975: 462-484)

4. ลักษณะขององค์การในการนโยบาไปปฏิบัติ

(Characteristics of the

Implementation Agencies) มีปัจจัยหลายประการอันมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนโยบาไปปฏิบัติ ได้แก่ (Van Meter; & Van Horn. 1975: 462-484)

ก. ความสามารถ และจำนวนบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ข. ระดับของการควบคุมบังคับบัญชาหน่วยงานต่างๆ ภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบ และกระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

ค. ทรัพยากรทางการเงินของหน่วยงาน เช่น การสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ

ง. ความสำคัญของหน่วยงาน

จ. ระดับของการสื่อสารแบบเปิด ได้แก่ โครงข่ายการติดต่อสื่อสารทั้งในระดับแนวนอน และระดับแนวตั้ง การมีอิสระในการติดต่อสื่อสารทั้งภายใน และภายนอกองค์การ

ฉ. การเชื่อมโยงอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการของผู้กำหนดนโยบายกับการบังคับใช้ให้เป็นไปตามนโยบาย

5. **เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง** (Economic, Social, and Political Conditions) เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นเงื่อนไขและปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญมีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายสาธารณะ รวมทั้งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขององค์การอีกด้วย แวน มีเตอร์และแวน ฮอร์นได้ตั้งคำถามเพื่อชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังต่อไปนี้

ก. ทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในพื้นที่ที่นำนโยบายไปปฏิบัตินั้นๆ เพียงพอสำหรับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่

ข. สถานะทางเศรษฐกิจ และสังคมส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่

ค. ความเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายเป็นอย่างไรบ้าง

ง. ผู้นำต่างๆ เห็นด้วย หรือคัดค้านต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างไรบ้าง

จ. ในหน่วยงานมีการสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายอย่างไร

ฉ. กลุ่มผลประโยชน์มีการเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุน หรือคัดค้านนโยบายนี้หรือไม่

6. **ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน** (The Disposition of Implementers) การส่งต่อนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการที่ช่วยตอบสนองต่อความสำเร็จ คือ 1) การรับรู้และเข้าใจนโยบาย , 2) การตัดสินใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ยินดี, เป็นกลาง, ต่อต้าน) 3) ความกระตือรือร้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ สิ่งสำคัญคือ ความเข้าใจในมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ยิ่งไปกว่านั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติอาจไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากผู้ปฏิบัติงานขาดความตั้งใจและไม่เต็มใจในการทำงาน ดังนั้น ผู้ปฏิบัติต้องมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบาย ตลอดจนการติดต่อสื่อสารสอดคล้องและเที่ยงตรง ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Van Meter; & Van Horn. 1975: 462-484)

สรุปได้ว่า ตัวแบบของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติดังที่เสนอข้างต้น เป็นการเสนอพิมพ์เขียว(blueprint) สำหรับการพรรณนา (description) และการวิเคราะห์ (analysis) กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ พร้อมทั้งเป็นการเสนอการอธิบาย (explanations) ว่าเพราะเหตุใดโปรแกรมต่างๆ จึงประสบกับความสำเร็จและความล้มเหลว ซึ่งการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นจะทำให้ผู้กำหนดนโยบายได้พิจารณา ตัวแปรต่างๆ ด้วยความระมัดระวัง ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปรับปรุงระบบการส่งต่อบริการของรัฐไปสู่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ตัวแปรอิสระที่แวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น พัฒนาขึ้นในตัวแบบนี้มี 6 ตัวแปร คือ

1. มาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย (Policy Standards and Objectives)
2. ทรัพยากร (Policy Resources)

3. การสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ
(Interorganizational Communication and Enforcement Activities)
4. ลักษณะขององค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Characteristics of the Implementation Agencies)
5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (Economic, Social, and Political Conditions)
6. ทักษะของผู้ปฏิบัติงาน (The Disposition of Implementers)

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

1. ความหมายของโครงการอาหารกลางวัน

จากการศึกษาพบว่า มีผู้ให้ความหมายและคำจำกัดความของโครงการอาหารกลางวันไว้หลายประการดังนี้ คือ โครงการอาหารกลางวัน หมายถึง การดำเนินการจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา โดยอาศัยแรงงานจากครู คนงาน นักเรียน หรือจ้างบุคคลภายนอกเข้ามาช่วยเพื่อจำหน่ายหรือให้เป็นบางส่วนกับนักเรียนที่ขาดแคลน โดยเฉพาะหรือเพื่อให้เด็กนักเรียนมีอาหารกลางวันรับประทานในราคาถูกลง และให้มีคุณค่าทางอาหารมากที่สุด (ผาสุก อุทัย อ้างถึงจาก รัฐสภา อมาตยกุล. 254:14)

โครงการอาหารกลางวัน หมายถึง โครงการที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้เด็กนักเรียน รับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมภาวะโภชนาการที่ดีเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย เด็กนักเรียนได้รับประทานอาหารที่ถูกต้องตามกำลังเงินและเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และความมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร (วีระชัย ศรีเมือง อ้างถึงจาก รัฐสภา อมาตยกุล. 2541: 15)

โครงการอาหารกลางวัน หมายถึง การจัดหาอาหารกลางวันในโรงเรียนเป็นความพยายามอย่างยิ่งของผู้บริหาร คณะครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องที่จะจัดหาอาหารให้นักเรียนเป็นอาหารกลางวันในโรงเรียน 1 มื้อ เพื่อบรรเทาความหิวโหยและเพื่อส่งเสริมสุขภาพและภาวะโภชนาการที่ดีแก่นักเรียน โดยการจัดหาอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ สะอาด ถูกหลักอย่างเพียงพอ (ประยงค์ จินดาวงศ์. 2536: 94) จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

สรุปได้ว่า โครงการอาหารกลางวัน หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ที่มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอต่อความต้องการของร่างกายเพื่อให้มีการพัฒนาการตามวัย พร้อมทั้งสร้างเสริมสุขนิสัย และมารยาทในการรับประทานอาหาร

อาหารให้แก่นักเรียน โดยมีคณะบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู คณงาน ภารโรง และอื่นๆ เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงาน

2. ความสำคัญของการจัดโครงการอาหารกลางวัน

ในการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งที่จะไม่ค่อยได้รับการกล่าวถึงคือ ตัวเด็กแม้ว่าหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน คุณภาพของครู จะดีเพียงไรก็ตาม หากคุณภาพของเด็กยังไม่เอื้ออำนวยให้ประสิทธิภาพของการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างสูงแล้ว ผลที่ได้รับย่อมต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ เด็กที่มีคุณภาพจะต้องมีร่างกายแข็งแรง และมีสมองพร้อมที่จะเรียนรู้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ การที่เด็กจะมีคุณภาพที่ดีได้จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่ส่งเสริมหลายประการ โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านโภชนาการ เพราะการเจริญเติบโตของร่างกายทุกส่วน ต้องการอาหารในการเสริมสร้างซ่อมแซมและบำรุงให้ร่างกายมีความสมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอ อาหารยังช่วยเสริมความสามารถในการใช้สมองให้เกิดประโยชน์ในการคิดแก้ปัญหาส่งเสริมสุขภาพจิตให้อยู่ในสภาวะที่ดี การบริโภคอาหารให้ได้สัดส่วนตามวัยและถูกสุขลักษณะของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กวัยเรียนเป็นระยะที่ร่างกายกำลังเจริญเติบโตย่อมต้องการอาหารที่จะไปบำรุงร่างกาย ส่งเสริมการทำงานของอวัยวะต่างๆ ในร่างกาย รวมทั้งส่งเสริมการเจริญเติบโตทางสมอง เพิ่มพูนความคิดด้านสติปัญญา (ชวลิต พุททวงศ์. 2542: 51)

ถ้าเด็กบริโภคอาหารไม่เพียงพอ หรือได้คุณภาพของสารอาหารไม่ครบถ้วน ร่างกายจะเกิดภาวะทุพโภชนาการในระดับความรุนแรงต่างๆ กันตามชนิด ปริมาณ และระยะเวลาของการขาดอาหาร นั้นๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อสมรรถภาพการเรียนรู้ของเด็ก เพราะความหิวเกิดจากความต้องการอาหาร เมื่อไม่ได้รับอาหารตกถึงท้องน้ำตาลในเลือดก็จะน้อย เกิดความรู้สึกหิวขึ้นในจิตใจ เด็กนักเรียนที่ไม่ได้รับประทานอาหารกลางวันจะขาดสมาธิ กระสับกระส่าย และขาดความสนใจในการเรียนรู้ ทำให้เรียนหนังสือไม่ได้ดีเฉื่อยชา และแยกตัวเองจากเพื่อนฝูง สิ่งเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่งของเด็ก ดังนั้น (อารี วัลยะเสวี. 2540: 135-141)

สรุปได้ว่าการจัดอาหารสำหรับเด็กวัยเรียน จึงเป็นภารกิจอย่างหนึ่งที่ครูและผู้บริหารของโรงเรียนจะต้องร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารอย่างถูกต้องตามหลักโภชนาการ อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และจะเป็นการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการที่เกิดขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ จอห์น ลอค นักการศึกษาชาวอังกฤษที่ว่า ถ้าร่างกายที่สุขภาพสมบูรณ์แล้ว ย่อมก่อให้เกิดสติปัญญาดีด้วย (Diehl, 1964: 458)

การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา มีความสำคัญเพราะหมายถึง กรรมวิธีการใด ๆ ก็ตามที่จะให้เด็กนักเรียนได้มีอาหาร กลางวันรับประทาน ซึ่ง(กระทรวงศึกษาธิการ .2546:4) ได้มีความมุ่งหมายในการจัดโครงการอาหารกลางวัน ดังนี้

- (1) ดูแลจัดการให้นักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่า
- (2) ดูแลจัดการให้นักเรียนที่ทุกคนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่า
- (3) ตรวจสอบคุณภาพอาหารเพื่อให้มีอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการสะอาด ถูกหลักอนามัย สำหรับนักเรียน
- (4) บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ตามหลักสูตรเชื่อมโยงกับโครงการอาหารกลางวัน

(5) จัดทำกิจกรรมอื่นๆ เพื่อสนับสนุนด้านเงินทุน วัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน เช่น โครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารกลางวัน โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เป็นต้น

(6) ประสานความร่วมมือจากองค์กรหน่วยงานราชการ เพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันของสถานศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม เช่น ส่งเสริมการสร้างผลผลิตในโรงเรียนการจัดหาอาหารกลางวันให้นักเรียน เป็นต้น

(7) การนิเทศ ติดตามผลโครงการอาหารกลางวัน โดยเน้นการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนด้านต่างๆโดยมีการบูรณาการเข้ากับกลุ่มประสบการณ์ในหลักสูตรให้มากที่สุด

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2527: 843) กำหนดความมุ่งหมายการจัดโครงการอาหารกลางวันจะบรรลุผล ควรยึดถือหลัก ดังต่อไปนี้

(1) มุ่งผลที่จะเกิดกับเด็กนักเรียนเป็นสำคัญ ไม่มุ่งหวังผลกำไร ส่งเคราะห์เด็กนักเรียนยากจนเด็กนักเรียนทั่วไปได้รับประทานอาหารราคาถูก ควรปรับปรุงการจัดอาหาร อุปกรณ์เครื่องใช้ที่สึกหรอ

(2) มุ่งที่คุณค่าทางโภชนาการ จัดให้มีคุณค่าทางอาหารครบทั้ง 5 หมู่

(3) ให้เกิดประโยชน์ในด้านการศึกษา ควรให้นักเรียนได้ศึกษาในด้านต่างๆ เกี่ยวกับการจัดรายการอาหาร การเลือกซื้ออาหาร การปรุงอาหาร การอนามัย และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของนักเรียน

รัฐสภา อมาตยกุล (2542: 13) กล่าวว่าโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 มีความมุ่งหมายสำคัญในการจัดขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการค รับประทานเพื่อเป็นการสร้างเสริมสุขภาพอนามัยที่ดี ให้นักเรียนมีร่างกายสมบูรณ์และแข็งแรง

ซีเฟลด์ท์ (Seefeldt อ้างถึงจาก ดาวรุ่ง คีรีแสง. 2544: 11) อธิบายว่า การจัดอาหารกลางวัน นักเรียนมีความมุ่งหมายสำคัญ เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันอย่างมีคุณภาพ และปริมาณที่ได้สัดส่วนตามหลักโภชนาการเพื่อช่วยให้นักเรียนมีสุขภาพดี และเพื่อให้นักเรียนและครู ได้รับประทานอาหารที่ถูกกรุงเทพมหานครได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดโครงการอาหารกลางวัน ไว้ดังนี้ คือ

- (1) เพื่อให้นักเรียนที่ขาดแคลนได้มีอาหารกลางวันรับประทานอย่างทั่วถึง
- (2) เพื่อให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่า
- (3) เพื่อเสริมสร้างสุขภาพพลานามัยของเด็กนักเรียนให้มีพัฒนาการทางร่างกาย และสติปัญญาให้เจริญเติบโตตามวัย อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- (4) เพื่อเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้การสนทนากลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี

3. ประโยชน์ของการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน

ประโยชน์ของการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน มีประโยชน์โดยตรงแก่เด็กนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่ขาดแคลนได้รับประทานอาหารกลางวันฟรีทุกวัน มีผลดีต่อผู้ปกครองเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านโภชนาการแก่ชุมชน เป็นการช่วยสังคมและประเทศชาติทั้งทางตรง และทางอ้อมเนื่องจากเด็กปฐมวัยมีอัตราการเจริญเติบโตสูงมาก ซึ่งมีผลต่อการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างมากเด็กในวัยนี้ต้องการการเลี้ยงดูที่ดี โดยต้องได้รับอาหารที่มีคุณค่าอย่างเพียงพอการช่วยเหลือเด็กยากจนให้มีอาหารรับประทาน โดยอาศัยงบประมาณจากรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียวมอบให้โรงเรียนไปดำเนินการ ซึ่งหมดไปกับการจัดหาอาหารให้เด็กในแต่ละปี ไม่อาจช่วยให้โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนยั่งยืนอยู่ได้ และไม่อาจช่วยให้เด็กทุกคนมีอาหารกลางวันรับประทานได้ตลอดไป ความร่วมมือจากภาคเอกชน มูลนิธิ คณะบุคคล หรือผู้มีจิตศรัทธาต่างๆจะช่วยเสริมแรงให้โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่จะให้นักเรียนไทยทุกคนในระดับประถมศึกษาได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณภาพจนอิ่มทุกคนได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 26-27) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของโครงการอาหารกลางวันไว้ ดังนี้

- (1) นักเรียนได้รู้จักหลักการปฏิบัติเกี่ยวกับโภชนาการการเกษตร ฯลฯ จากการปฏิบัติจริง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- (2) เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้มีความรู้ความเข้าใจถึงหลักโภชนาการ วิธีการปฏิบัติและมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร สามารถนำไปใช้เพื่อยกระดับมาตรฐานการดำรงชีวิตของตน

(3) นักเรียนมีสุขภาพดีขึ้นมีความสามารถในการเรียน อันจะทำให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และเป็นกำลังของชาติในอนาคต

(4) นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันอย่างทั่วถึง โดยบิดา มารดา หรือผู้ปกครองไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือเสียราคาประหยัด

(5) นักเรียนมีพัฒนาการดีขึ้นทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อันจะส่งให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนมีประโยชน์คือ นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย ได้พัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม จิตใจ อันจะเกิดผลดีต่อการเรียนของนักเรียน และนักเรียนมีความรู้ทางด้านโภชนาการในการรับประทานอาหาร

แนวทางในการดำเนินการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

โครงการอาหารกลางวันของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นโครงการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา และก่อนประถมศึกษาที่เริ่มดำเนินการมานาน แต่ที่เป็นหลักการชัดเจนนั้น เริ่มในช่วงปลายปีงบประมาณ 2534 ซึ่งรัฐบาลในเวลานั้นได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดวงเงินงบประมาณ 6,000 ล้านบาทโดยรัฐบาลจะจัดงบประมาณเป็นเงินกองทุน ปีละ 500 ล้านบาทให้นำไปออกดอกผลดำเนินโครงการอาหารกลางวัน ยอดงบประมาณดังกล่าวแต่ละปีไม่เพียงพอต่อการจัดให้เด็กระดับประถมศึกษา และระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 7,465,196 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2541) ได้รับประทานอาหารกลางวันในวันเปิดเรียนประมาณ 200 วัน ได้อย่างทั่วถึง ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารกลางวันทุกวัน โดยมีอดีตนายกรัฐมนตรี (นายบรรหาร ศิลปอาชา) เป็นประธานคณะที่ปรึกษา กรรมการที่ปรึกษาประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูง และได้เชิญผู้แทนกรมที่มีสถานศึกษา ร่วมดำเนินโครงการโดยมีเจตนาจะส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษา ดังกล่าวหาวิธีการต่างๆ ทำให้เด็กได้รับประทานอาหารกลางวันทุกวัน เหตุการณ์หนึ่งที่น่าเป็นจุดสำคัญมากในการผลักดันเรื่องนี้คือ ข้อตกลงความร่วมมือกันระหว่าง 2 กระทรวง และมีการลงนาม เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2542 โดยอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายปัญญา เกษรทอง) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายปองพล อดิเรกสาร) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ(นายสมศักดิ์ ปรีศนันท์) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (นายอนุรักษ์ จูริมาศ) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายสุรัฐ ศิลปอนันต์) และปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา) หลักการคือ ทั้งสองกระทรวงจะดำเนินงานสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในส่วนที่จะทำให้เกิดระดับการศึกษาดังกล่าวมีอาหารกลางวันรับประทานอย่างมีคุณค่า และครอบคลุมให้มากที่สุดโดยเร็วที่สุด(อธิปัตย์ คลีสุนทร. 2542)

ในการดำเนินการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนระดับชาติ มีคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา นักเรียนมีอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการรับประทานทุกวันตลอดปีการศึกษาอย่างเพียงพอต่อความต้องการ ของร่างกายเป็น ผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: ภาคผนวก)

กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 8-9) ได้ให้ขั้นตอนในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยโรงเรียนที่จะดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนควรจะดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

(1) การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันโรงเรียนต้องเตรียมข้อมูลให้พร้อม เพื่อช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับข้อมูลที่โรงเรียนต้องศึกษาสำรวจ มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ.2544:8-9)

(1.1) นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

- จำนวนนักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ
- จำนวนนักเรียนขาดแคลนที่สมควรได้รับความช่วยเหลือ

(1.2) นักเรียนกลุ่มอื่น เช่น

- นักเรียนที่นำอาหารมาจากบ้าน
- นักเรียนที่มีเงินมาซื้ออาหารรับประทาน

(1.3) บุคลากร กลุ่มบุคคลที่จะให้ความช่วยเหลือโครงการอาหารกลางวันซึ่ง ได้แก่

- บุคลากรในโรงเรียน เช่น ครู ภารโรง นักเรียน
- บุคลากร หรือกลุ่มบุคคลภายนอก ผู้ปกครอง พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ฯลฯ
- องค์กรหรือกลุ่มบุคคล เช่น กรรมการโรงเรียน กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน ฯลฯ

(1.4) ทุนในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันอาจได้จาก

- งบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด จัดสรรในหมวดเงินอุดหนุน
- มูลนิธิต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น
- ผู้บริจาค เช่น การบริจาคของผู้มีจิตศรัทธา บริษัท สมาคมและชมรมต่างๆ เป็นต้น
- โรงเรียนจัดหาเอง ได้แก่ การจัดชุมนุมศิษย์เก่า การจัดงานประเพณีประจำปี การจัด

งานวันปิดภาคเรียน การจัดงานวันสำคัญของโรงเรียน ฯลฯ

(1.5) วัสดุอุปกรณ์การครัว และเครื่องใช้ที่จำเป็น ซึ่งโรงเรียนต้องสำรวจวัสดุเหล่านี้ที่โรงเรียนมีอยู่แล้ว และส่วนที่โรงเรียนต้องการซื้อเพิ่มเพื่อใช้เตรียมผลผลิตการประกอบ

(1.6) สถานที่ที่จะประกอบอาหาร สำหรับให้นักเรียนได้นั่งรับประทานอาหารร่วมกัน

(1.7) แหล่งผลิตและสถานที่ที่จะซื้อวัตถุดิบราคาถูกเพื่อใช้ประกอบอาหาร

(2) แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวัน เมื่อโรงเรียนดำเนินการศึกษา และสำรวจข้อมูลเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้การจัดทำอาหารกลางวันได้ผลตามความมุ่งหมาย โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันขึ้น เพื่อปฏิบัติตามนโยบายจุดมุ่งหมาย ควบคุมดูแล ให้ข้อแนะนำและสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันดำเนินไป สม่่าเสมอและมีประสิทธิภาพ จึงให้หัวหน้าสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวัน ประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 8-9)

(2.1) ผู้บริหารสถานศึกษา	ประธานกรรมการ
(2.2) ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา	รองประธานกรรมการ
(2.3) ผู้นำท้องถิ่น	กรรมการ/กรรมการที่ปรึกษา
(2.4) กรรมการศึกษา 1 ใน 3	กรรมการ/กรรมการที่ปรึกษา
(2.5) ตัวแทนผู้ปกครอง	กรรมการ/กรรมการที่ปรึกษา
(2.6) ผู้สนใจอื่นๆ ในท้องถิ่นที่โรงเรียน	กรรมการ/กรรมการที่ปรึกษา
(2.7) ครูผู้สอนโภชนาการเกษตร การเงิน	กรรมการ
(2.8) ครูหัวหน้าโครงการ	กรรมการและเลขานุการ

นอกจากนี้โรงเรียนอาจจัดตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อร่วมกันดำเนินโครงการในด้านต่างๆ ให้เป็นไปอย่างคล่องตัว ความรับผิดชอบในการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนส่วนใหญ่นั้นจะขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการโรงเรียน หรือหัวหน้าสถาบันต่างๆวิธีที่ดีที่สุดสำหรับค รูใหญ่ก็คือ การจัดตั้งคณะกรรมการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนขึ้น

(3) ประชุมคณะกรรมการและจัดทำโครงการ เมื่อโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันแล้ว ประธานควรเปิดประชุมกรรมการเพื่อพิจารณาวางแผนในการจัดการโดยเฉพาะในเรื่องที่สำคัญๆ ซึ่งควรจะให้ที่ประชุมกันและรับทราบ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 8-9)

- (3.1) ชี้แจงนโยบายและจุดมุ่งหมายของโครงการอาหารกลางวัน
- (3.2) เสนอรูปแบบและวิธีดำเนินการที่โรงเรียนสามารถจัดได้ โดยการจัดกำหนดการสอน และแผนการสอนย่อย บูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และสามารถไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- (3.3) ชี้แจงการควบคุมเกี่ยวกับการเงิน
- (3.4) กำหนดแนวทางในการประเมินผล
- (3.5) เรื่องอื่นๆ ที่เป็นประเด็นปัญหาเฉพาะแต่ละท้องถิ่น

(4) ประชุมผู้ปกครอง ครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง เป็นการชี้แจงให้ทุกฝ่าย ได้เห็นความสำคัญของการจัดโครงการอาหารกลางวัน จุดมุ่งหมาย และขอความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลอาชีพต่างๆ

สนับสนุนด้านทุน วัสดุการครัว วัสดุการเกษตร วัสดุดิบและแรงงานในการประกอบอาหารกลางวัน เพื่อให้โครงการอาหารกลางวันดำเนินไปด้วยความราบรื่น บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

(กระทรวงศึกษาธิการ.2544: 8-9)

(5) วางแผนการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนต้องคำนึงถึงขั้นตอนของกิจกรรมตามลำดับ คือ การเตรียมผลผลิตการเตรียมอาหาร การประกอบอาหาร การรับประทานอาหาร การเก็บและล้าง การจัดการ การถนอมอาหารโดยศึกษาสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น ดังนี้

(กระทรวงศึกษาธิการ.2544: 8-9)

(5.1) การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

(5.2) การเลือกสรรรูปแบบการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน

(5.3) การใช้จ่ายงบประมาณให้พอเพียงตลอดปี

(5.4) การจัดทำรายการอาหารกลางวัน เพื่อให้โรงเรียนมีอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และเหมาะสมตามฤดูกาล และราคาประหยัด

(5.5) การเตรียมสถานที่ ได้แก่ โรงอาหาร ห้องครัว ห้องเก็บอุปกรณ์ ที่นั่งรับประทาน อาหาร ที่จ่ายอาหาร อุปกรณ์และเครื่องใช้ที่จำเป็นอื่นๆ โรงเรียนควรจัดเตรียมให้พร้อมก่อนดำเนินงาน ตามโครงการ

(5.6) การเตรียมวัสดุดิบ ครูและนักเรียนเลือกซื้ออาหารที่มีราคาถูก แต่ให้คุณค่าทาง โภชนาการสูง ตามประมาณการเพื่อการนำมาประกอบอาหาร และจัดทำบัญชีรับ-จ่ายด้วยความ ซื่อสัตย์

(5.7) การปฏิบัติจริง โรงเรียนควรจัดตารางสอนในช่วงก่อนพักกลางวัน ให้นักเรียนตั้งแต่ ชั้น ป.3-ป.6 ได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนสำหรับเตรียมอาหาร ประกอบอาหาร ดูแลการ รับประทานอาหาร เก็บและล้างและการจัดการ โดยหมุนเวียนสลับหน้าที่กันไป

(5.8) การบริหารอาหาร โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่มาก ซึ่งมีนักเรียนจำนวนมากไม่ สะดวกแก่การให้และการรับบริการ ควรทยอยให้นักเรียนมารับบริการอย่างมีระเบียบ เพื่อสะดวกต่อ การควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง

(5.9) การทำความสะอาดสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆหลังจากการ ประกอบอาหารและรับประทานอาหารแล้ว นักเรียนต้องเก็บกวาด เช็ดถูสถานที่รับประทานอาหารให้ เรียบร้อย เพื่อให้มีช่วงอายุการใช้งานได้ยาวนาน ตลอดจนการสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้นักเรียน

(5.10) การเงินและการจัดทำบัญชี เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่การเงินของโรงเรียน

(6) การประเมินผลโครงการ โรงเรียนควรประเมินผล ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 8-9)

(6.1) โรงเรียนสามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่ออาหารกลางวันได้หรือไม่ มีปัญหาอย่างไร

(6.2) นักเรียนขาดแคลนได้รับประทานอาหารกลางวันครบทุกคนหรือไม่

(6.3) การเจริญเติบโตของนักเรียน มีพัฒนาการดีขึ้นหรือไม่

(6.4) นักเรียนมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหารเช้าหรือไม่

(6.5) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดโครงการอาหารกลางวันหรือไม่

ประยงค์ จินดาวงศ์ (2541: 107) กล่าวว่า การประเมินผลการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน ทำได้ 2 วิธี ดังนี้

(1) การประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ ต้องยึดหลักการสำคัญดังนี้

(1.1) ปฏิทินปฏิบัติงาน

(1.2) ความร่วมมือของบุคลากร

(1.3) การบริหารงานงบประมาณ

(1.4) ความคล่องตัวของการใช้สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆวิธีประเมินผลอาจทำได้โดยการ สัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถาม สังเกต แล้วนำผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาแล้วมาวิเคราะห์และแปลผล

(2) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ควรยึดหลักการดังต่อไปนี้

(2.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(2.2) การเปรียบเทียบในด้านพฤติกรรมการบริโภคของนักเรียน

(2.3) การเปลี่ยนแปลงในด้านภาวะโภชนาการ เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง และความ

สมบูรณ์ของร่างกาย

(2.4) การนำผลซึ่งน้ำหนักการวัดส่วนสูงมาวิเคราะห์ และแปลผลควรนำผลการประเมิน ทั้ง 2 ข้อ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับข้อมูลเมื่อเริ่มต้นโครงการ และปรับปรุงงานจัดร้านอาหารให้ดีขึ้น ประเภทของโรงเรียนที่ดำเนินการจัดโครงการอาหารกลางวัน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาขั้นพื้นฐานมีทั้งสิ้น 32,413 โรงเรียน เพื่อความสะดวกในการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนทางด้านเงินทุนจัดโครงการอาหารกลางวัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546: 39) แบ่งโรงเรียนเป็น 3 ประเภท คือ

(1) โรงเรียนประเภทที่ 1 คือ โรงเรียนที่ผู้ปกครองนักเรียนไม่มีปัญหาเรื่องค่าอาหารกลางวัน โรงเรียนอยู่ในเมืองชุมชนหนาแน่น มีพื้นที่จำกัด มีนักเรียนมาก ไม่ขาดแคลนอาหารแต่การจัดการเรียน การสอนให้นักเรียนปฏิบัติงานเกษตรและงานบ้านไม่สามารถบรรลุตามกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะขาดพื้นที่ทำการเกษตรกรรม

(2) โรงเรียนประเภทที่ 2 คือ โรงเรียนอยู่ในชุมชนใหญ่พอสมควร ได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุน วิชาการ การกำกับติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด จัดกิจกรรมอาชีพพื้นฐานเช่น เลี้ยงเป็ด ไก่ สุกร ปลา ปลูกพืชผักต่างๆ และใช้ผลผลิตจากการเรียนงานเกษตร ประกอบอาหารเพื่อลดต้นทุน

(3) โรงเรียนประเภทที่ 3 คือ โรงเรียนสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเกษตร เช่น ดินไม่ดี ที่ดินไม่มี นักเรียนไม่มีเงินซื้ออาหาร งบประมาณที่ได้รับมีเพียงเล็กน้อยนักเรียนต้องอดอาหาร และมีจำนวนนักเรียนอยู่ไม่น้อยที่ไม่ได้รับประทานอาหารเข้ามาจากบ้าน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาชั้นพื้นฐาน. 2547: 39)

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดโครงการอาหารกลางวัน

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดโครงการอาหารกลางวันมีดังต่อไปนี้ (สำนักงานโครงการอาหารกลางวัน. 2548: 7)

(1) คนหรือบุคคล (man) เป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารงานหน่วยงานหรือองค์การต่างๆ จำเป็นต้องมีคนที่ปฏิบัติงานผลงานที่ดีจะออกมาได้ต้องประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณภาพและความรับผิดชอบต่อองค์การหรือหน่วยงานนั้นๆ

(2) เงิน (money) หน่วยงานจำเป็นต้องมีงบประมาณเพื่อการบริหารงาน หากขาดเงินขาดงบประมาณ การบริหารงานของหน่วยงานก็ยากที่จะบรรลุเป้าหมาย

(3) ทรัพยากรหรือวัสดุ (material) การบริหารจำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหาร หากหน่วยงานขาดวัสดุ อุปกรณ์ หรือทรัพยากรในการบริหารแล้วก็ย่อมจะเป็นอุปสรรค หรือก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน ฉะนั้นทรัพยากรในการบริหารซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารงาน

(4) การจัดการ (management) การบริหารจำเป็นต้องมีการทำงานที่เป็นระบบ มีการจัดการที่ดี แบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ การควบคุม ตรวจสอบรายงานเป็นไปอย่างมีระบบมีขั้นตอน มีระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติที่แน่ชัด

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 คือ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากร ได้แก่ การเงิน วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ น้ำดื่ม วัตถุดิบในการประกอบอาหาร ความร่วมมือกับชุมชน รูปแบบการจัดอาหารกลางวัน การประเมินผลโครงการอาหารกลางวัน เป็นต้น

1. ปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากร เป็นปัจจัยสำคัญที่นักวิชาการ นักบริหารให้ความสนใจ คือ “คน” หรือทรัพยากรมนุษย์ เป็นทรัพยากรหลักของการบริหาร นอกเหนือจากเงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ (สมพงษ์ เกษมสิน. 2526: 239)

ผู้บริหารโรงเรียนเป็น บุคลากรสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าโครงการอาหารกลางวันควรมีส่วนร่วม และรับรู้เรื่องโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนนำชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน ผู้บริหารโรงเรียนจึงเกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการอาหารกลางวัน เป็นภาระหน้าที่ที่น่าสนใจและท้าทายอย่างยิ่ง ถ้ามีการวางแผนที่ดี บุคลากร มีความรู้ เสียสละ ผู้บริหารควรติดตามผลและปรับปรุงอยู่เสมอ การบริหารโครงการอาหารกลางวันจะประสบผลสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540: 151) และกองวิจัยทางการศึกษา (กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ .2537: 60-66) พบว่า ด้านผู้บริหารและครูในโรงเรียนส่วนมากไม่มีครูที่มีวุฒิทางคหกรรมศาสตร์หรือโภชนาการ ดังนั้นส่วนใหญ่จึงใช้ครูทั่วไปรับผิดชอบและหมุนเวียนสับเปลี่ยนกันรับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน พบว่า ครูมีความต้องการที่จะเข้ารับการอบรมในเรื่องการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ซึ่งความสำเร็จของการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนต้องอาศัยความร่วมมือของครูในโรงเรียนทุกคน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันและครูผู้สอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538: 47- 48) ได้ชี้แจงแนวทางว่าการร่วมมือประสานงานกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งสำคัญมาก โครงการอาหารกลางวัน จะบรรลุจุดมุ่งหมายต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มแม่บ้าน ชมรม บริษัทและห้างร้านต่างๆ บุคลากรเหล่านี้จะต้องช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประสบความสำเร็จได้ ส่วนโรงเรียนที่สามารถดำเนินการโครงการอาหารกลางวันได้ดี มักจะมีลักษณะของครูที่แตกต่างจากโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จคือ ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม หรือครูหัวหน้าโครงการอาหารกลางวันจะมีความสนใจต่องานอย่างจริงจัง หรือผู้บริหารเป็นผู้ที่เอาใจใส่ติดตามงานและมอบหมายงานได้ดี อย่างไรก็ตาม ในเรื่องประสิทธิภาพการบริหารการจัดการของผู้บริหารโรงเรียนเป็นกลไกที่สำคัญของการดำเนินงานเป็นอย่างยิ่ง ถ้าผู้บริหารหมดความสนใจงาน ครูก็จะหมดความกระตือรือร้นที่จะทำงานต่อเนื่องเช่นกัน นอกจากนี้ ปัญหาเรื่องครูมีจำนวนจำกัดก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันได้ดี เพราะครูในโรงเรียนประถมศึกษามีภาระหน้าที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนอยู่ค่อนข้างมาก เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นครูย้ายออกก็ยิ่งทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ดังนั้น บางโรงเรียนในโครงการที่ประสบปัญหาครูมีจำนวนน้อย จึงต้องเลิกโครงการอาหารกลางวัน

ความเห็นของผู้บริหารและครู (จักรพันธ์ บุญเลิศ. 2541: 29) พบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงราย มีความเห็นตรงกันว่า ครูเป็นปัจจัยที่ทำให้โครงการอาหารกลางวันใน

โรงเรียนบรรลพวิทย์ประสงค์ และครูส่วนใหญ่ยินดีให้บริการหน้าที่ในการจัดโครงการอาหารกลางวัน และการให้ความร่วมมือของคณะครูส่วนใหญ่ของโรงเรียนทุกขนาดได้รับความร่วมมือดีจากครูทุกคน

2. ปัญหาและอุปสรรคด้านทรัพยากร

2.1 การเงินที่นำมาใช้จ่ายในโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา

วิลาวัลย์ เฟื่องพานิช (2539: 25-26) ได้แบ่งการเงิน ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1.1 เงินงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดสรร

งบประมาณให้กับโรงเรียนประถมศึกษาจากหมวดรายจ่ายอื่นจำนวนหนึ่ง โดยให้โรงเรียนจ่ายในลักษณะค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ในโครงการอาหารกลางวันเพื่อจัดซื้อวัสดุงานครัววัสดุงานเกษตร และวัสดุบริโภค (เงินทุนหมุนเวียน) โดยเฉลี่ยจ่ายกันได้ทุกรายการโดยที่วัสดุงานครัวและวัสดุ การเกษตร โรงเรียนส่วนใหญ่มีอยู่บ้างแล้ว ก็อาจใช้งบประมาณจากโครงการอาหารกลางวันจัดซื้อเพิ่มเติมอีกเท่าที่จำเป็น เพื่อจะได้นำเงินที่เหลือไปเป็นค่าใช้จ่ายประเภทวัสดุบริโภค (เงินทุนหมุนเวียน) ได้มากยิ่งขึ้น

2.1.2 เงินบริจาค หมายถึง เงินซึ่งส่วนราชการรับไว้เป็นกรณีพิเศษนอกเหนือจาก

งบประมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

2.1.3 เงินรายได้ หมายถึง เงินรายได้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน

หรือกิจกรรมอื่นที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อหาทุนสมทบโครงการอาหารกลางวัน ได้แก่ รายได้จากกิจกรรมต่อไปนี้เป็นคือ เงินรายได้ที่ได้จากการจำหน่ายอาหารแก่นักเรียน เงินรายได้ที่ได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียน ดอกผลอันเกิดจากทรัพย์สินที่ได้มาจากโครงการอาหารกลางวันและรายได้อื่นๆ ที่ได้รับในโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนการบริหารงานจะเกิดขึ้นได้ ย่อมต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญ 4 อย่าง คือ คน เงินวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการจัดการ หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดใน 4 อย่างนั้นการบริหารงานจะเกิดขึ้นไม่ได้ฉะนั้นเงินจึงเปรียบได้กับโลหิตหล่อเลี้ยงความเจริญก้าวหน้าของการบริหารงานองค์การจะเกิดจากสมรรถภาพในการใช้จ่ายเงินของผู้บริหาร (ประชุม รอดประเสริฐ, 2540: 41)

2.2 วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ โรงเรียนควรเตรียมการ 3 ด้านคือ

2.2.1 โรงอาหาร เพื่อให้ นักเรียนมีสถานที่รับประทานอาหารอย่างเพียงพอ

2.2.2 อาคารประกอบอาหาร จะต้องประกอบด้วยที่ประกอบอาหาร ที่เตรียมอาหาร หน่วยล้างที่เก็บภาชนะ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ และภาชนะบรรจุการถนอมอาหาร รวมทั้งแหล่งกำจัดขยะ สิ่งปฏิกูลบ่อบำบัดน้ำเสีย และบ่อกำจัดไขมัน มีท่อระบายน้ำเสีย ไม่เป็นมลภาวะต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

2.2.3 พื้นที่การเกษตรโรงเรียนจะต้องเตรียมพื้นที่สำหรับการทำการเกษตรตามความเหมาะสม กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2537: 60-66) พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมากและขนาดกลาง ส่วนใหญ่จะมีวัสดุอุปกรณ์และภาชนะไม่เพียงพอโดยเฉพาะโต๊ะและเก้าอี้สำหรับรับประทานอาหาร จัดเก็บรักษาอุปกรณ์ สำหรับในส่วนโรงอาหารโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีโรงอาหารสำหรับให้นักเรียนนั่งรับประทานอาหาร โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก จะให้นักเรียนนั่งรับประทานอาหารตามระเบียบ หน้าห้องเรียน ได้ทุนโรงเรียนและศาลาวัด นอกจากนี้โรงเรียนที่ไม่มีโรงอาหารจะใช้สถานที่ในการประกอบอาหาร ได้แก่ โรงฝึกงาน อาคารเอนกประสงค์ บ้านพักครู และอาคารชั่วคราว ทั้งนี้ มีบางโรงเรียนใช้สถานที่ที่ไม่เหมาะสมในการประกอบอาหาร ได้แก่ ห้องเรียน ได้ทุนอาคารเรียน ระเบียบอาคารเรียน และศาลาอ่านหนังสือพิมพ์

2.3 ด้านน้ำดื่ม (สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล. 2542:77-78) กล่าวไว้ว่านอกเหนือจากปัจจัยหลักๆ ทั้ง 3 ด้านคือ งบประมาณ บุคลากร และอุปกรณ์สถานที่แล้วมีปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนที่ยังมีปัญหายู่งก็คือปัญหาน้ำดื่ม -น้ำใช้ น้ำดื่มที่บริการฟรีแก่เด็กจะมีปัญหามากกว่าน้ำใช้ในหลายๆ สังกัด และปัญหาเรื่องน้ำดื่ม-น้ำใช้ นี้มีปัญหามากในเขตชนบทมากกว่าในเขตเมือง โดยในเขตเมืองมีน้ำประปาใช้และหลายแห่งมีน้ำกรองให้เด็กดื่ม ในเขตชนบทต้องอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยเฉพาะโรงเรียนในเขตทุรกันดาร ปัญหาน้ำดื่มในบางแห่งจึงรวมไปถึงปัญหาน้ำที่จะนำมาใช้ในการหุงต้มอาหารด้วยเช่นเดียวกับที่ (ศิริลักษณ์ อุพานิช. 2545: 11) ได้กล่าวถึงความต้องการน้ำไว้ว่า น้ำเป็นสารอาหารที่จำเป็นต่อการทำงานต่างๆ ในร่างกายเด็กวัยเรียนจึงควรดื่มน้ำให้เพียงพอโดยดื่มทุกครั้งที่หิว น้ำที่ดื่มควรเป็นน้ำสะอาด

2.4 ด้านวัตถุดิบในการประกอบอาหาร ปัจจัยที่มีผลและเป็นภาระแก่ผู้ดำเนินโครงการมากกว่าด้านวัสดุอุปกรณ์ คือ ระยะเวลาที่จะไปตลาด เพื่อซื้อวัตถุดิบอาหารซึ่งจะนำมาประกอบอาหารในชุมชนเมือง เช่น โรงเรียนในประถมศึกษา เนื่องจากปริมาณอาหารที่ต้องซื้อจำนวนมากและเป็นภารกิจที่ต้องใช้เวลามากพอควรในแต่ละวันแม้จะไม่ค่อยห่างไกลตลาด

3. ปัญหาและอุปสรรคด้านความร่วมมือกับชุมชน

โรงเรียนควรร่วมมือกับชุมชน เพื่อช่วยให้การบริหารโครงการอาหารกลางวันประสบผลสำเร็จ (สมบุญ แก้วมาก. 2543: 155) สรุปว่า ภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนมี 5 ประการ คือ

- (1) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- (2) งานหลักสูตรและการสอน
- (3) งานบริหารบุคคล
- (4) งานอาคารสถานที่
- (5) งานธุรการ และการเงิน

4. ปัญหาและอุปสรรคด้านรูปแบบการจัดอาหารกลางวันโรงเรียนประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสามารถเลือกวิธีการจัดอาหารกลางวันได้หลายวิธี ตามแต่ความจำเป็น สภาพโรงเรียน จำนวนครูจำนวนนักเรียน ดังนี้ (สมบุญ แก้วมาก. 2543: 155)

(1) ให้นักเรียนนำอาหารมาจากบ้าน โรงเรียนจัดสถานที่อำนวยความสะดวกให้เช่น จัดที่นั่ง บริการ น้ำดื่ม ถังขยะ จัดระบบสุขาภิบาลอาหาร

(2) โรงเรียนจัดบริการอาหารกลางวันเอง วิธีนี้จะเป็นวิธีที่โรงเรียนจะสามารถดูแลสุขอนามัย บริการอาหารกลางวันให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งโรงเรียนอาจเป็นผู้จัดเองทั้งหมดหรือให้ผู้อื่นจัดบริการ แล้วโรงเรียนดูแลควบคุมคุณภาพทุกด้าน

(3) วิธีประสม คือ การจัดอาหารกลางวันสลับกันระหว่างวิธีที่ 1 และ 2 ตามสภาพความจำเป็นของโรงเรียน

(4) วิธีจัดบริการอาหารกลางวันโดยใช้ครัวกลาง (ศูนย์ผลิตอาหาร) เป็นวิธีการที่ให้โรงเรียนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกัน รวมกลุ่มประกอบอาหารที่โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง แล้วขนส่งอาหารสำเร็จรูปให้กับโรงเรียนเครือข่าย

วิลาวัณย์ เพ็งพานิช (2543: 29) กล่าวถึง การจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสามารถเลือกทำให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนได้หลายวิธี ดังนี้

(1) แบบครัวกลาง (Central Kitchen) เป็นศูนย์สำหรับเตรียมอาหารกลางวันที่ได้สัดส่วน ซึ่งมีกำลังคน และสารอาหารต่างๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็กในแต่ละวัน มีโภชนาการเป็นผู้กำหนดรายการอาหาร ควบคุมการประกอบอาหารและแจกอาหารไปยังโรงเรียนต่างๆ

(2) โรงเรียนทำเองทั้งหมด เช่น จ้างแม่ครัว 1 คน และมีคนงานช่วยหรือ ครู 1 คน รับผิดชอบดูแลคนงาน หรือจัดนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป ผลิตเวรกันมาทำอาหารโดยครูประจำชั้นเป็นผู้ควบคุมดูแล อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

(3) โรงเรียนทำเองเป็นบางส่วน โรงเรียนอาจทำอาหารกลางวันแบบอย่างง่ายๆ หรือทำเฉพาะกับข้าวจานเดียว หรืออาจใช้วิธีการทำในรูปเสริมอาหารกลางวันหรือเป็นอาหารว่างในตอนบ่าย เป็นการช่วยทำให้ภาวะโภชนาการของนักเรียนดีขึ้น ช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตได้ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ผลดีเท่าแบบที่ 1 และแบบที่ 2 ก็ตาม

(4) ให้พ่อค้าแม่ค้ามาขาย โรงเรียนอาจอนุญาตให้คนใดคนหนึ่งผูกขาดขายอาหารในโรงเรียน โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของโรงเรียนในด้านราคาและคุณภาพ ตลอดจนความสะดวกของอาหาร แต่การบริการอาหารกลางวันแบบนี้ นักเรียนต้องซื้อ ด้วยราคาที่แพง และโรงเรียนไม่สามารถควบคุมคุณภาพได้เต็มที่ เป็นผลกระทบกระเทือนไปถึงการเจริญเติบโตของเด็กด้วย แต่การบริการแบบ

นี้สะดวก เพราะไม่ต้องรับผิดชอบเตรียมอาหารและเหมาะสำหรับโรงเรียนที่ขาดเจ้าหน้าที่ อุปกรณ์ และสถานที่ทำอาหาร

(5) การทำอาหารเลี้ยงนักเรียนเป็นครั้งคราว เหมาะสำหรับโรงเรียนที่อยู่ในชนบทจริง ๆ อาจจัดเดือนละครั้ง แล้วแต่สภาพท้องถิ่น โดยอาจจะให้นักเรียนทำอาหารกลางวันมาจากบ้าน แล้วทางโรงเรียนทำอาหารเสริมให้อีก 1 อย่าง หรือนักเรียนนำเฉพาะข้าวมาจากบ้านแล้วทางโรงเรียนเก็บเงินนักเรียนคนละประมาณ 0.50 บาทหรือ 1.00 บาทต่อหนึ่งวัน เพื่อนำไปเป็นทุนทำกับข้าวเลี้ยงนักเรียน หรือให้นักเรียนแต่ละคนนำอาหารดิบมาจากบ้าน แล้วครูและนักเรียนช่วยกันนำมาทำเป็นอาหารกลางวันโรงเรียน

ได้เสนอรูปแบบในการจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียนตามสภาพของท้องถิ่นและฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนนั้นๆ ในแต่ละรูปแบบจะมีวิธีการแตกต่างกัน ซึ่งสามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2546: 45-47) ดังนี้

(1) รูปแบบมีให้กิน เป็นรูปแบบของการจัดอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นกันดารการจัดอาหารกลางวันรูปแบบนี้มุ่งให้เด็กได้มีการอาหารกินเพื่อ บรรเทาความหิวโหยเท่านั้น เช่น ก๋วยเตี๋ยว ผักต้ม น้ำมัน เป็นต้น โรงเรียนสามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเตรียมแผนการผลิตไว้ล่วงหน้าในแขนงวิชาเกษตร เพื่อให้นักเรียนได้มีอาหารรับประทานตลอดปี การจัดอาหารกลางวันรูปแบบนี้ไม่มีการนำผลผลิตที่เป็นวัตถุดิบมาประกอบอาหารแต่อย่างใด

(2) รูปแบบนำมาจากบ้าน รูปแบบนี้สามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ในช่วงรับประทานอาหาร ขั้นตอนการเก็บและล้างเพื่อฝึกให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับมารยาทในการรับประทานอาหาร การสุขาภิบาล นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมคุณธรรม การเสียสละความรับผิดชอบ และความมีระเบียบอีกด้วย

(3) รูปแบบอาหารเสริม เพื่อแก้ปัญหา นักเรียนขาดสารอาหารและบรรเทาความหิวโหย โรงเรียนสามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบทั้ง 7 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมผลผลิต การเตรียมอาหาร การรับประทานอาหาร การเก็บล้าง การจัดการ และการถนอมอาหาร

(4) รูปแบบเพิ่มเติม เป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันโรงเรียนจัดอาหารเพิ่มเติมจากการที่นักเรียนนำมาจากบ้าน เพื่อให้นักเรียนรับประทานอาหารที่มีคุณค่าตามหลักโภชนาการและได้สารอาหารครบถ้วน รูปแบบนี้สามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบทั้ง 7 ขั้นตอน

(5) รูปแบบอาหารจานเดียว เป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันโรงเรียนทั่วไปสามารถดำเนินการได้ราคาถูก ประกอบง่าย มีคุณค่าทางอาหารครบ รูปแบบนี้สามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ครบทั้ง 7 ขั้นตอน

(6) รูปแบบอาหารชุด เป็นรูปแบบอาหารกลางวันที่มีสมบูรณ์ที่สุด ทั้งปริมาณและคุณค่าทางโภชนาการ รูปแบบนี้สามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบทุกขั้นตอนต่อมาในปีการศึกษา 2547 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดรูปแบบการจัดอาหารกลางวันสำหรับให้สถานศึกษาเลือกนำไปปฏิบัติเพื่อสนองนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไว้ 4 รูปแบบ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาขั้นพื้นฐาน.2546: 45-47)

(6.1) รูปแบบเพิ่มเติม เป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันให้นักเรียนนำอาหารมาจากบ้านแล้ว ทางโรงเรียนจัดทำอาหารควบหรือหวานเพิ่มเติมให้ทุกวัน เพื่อให้นักเรียนกินอาหารที่มีคุณค่า ตามหลักโภชนาการและได้รับสารอาหารครบถ้วน

(6.2) รูปแบบอาหารจานเดียว เป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันโรงเรียนทั่วไปดำเนินการได้เนื่องจากราคาถูก ประกอบง่าย และมีคุณค่าทางอาหารครบถ้วน

(6.3) รูปแบบอาหารชุด เป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันที่มีสมบูรณ์ที่สุด ทั้งปริมาณและคุณค่าทางโภชนาการ

(6.4) รูปแบบประสม เป็นรูปแบบการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนที่มีตั้งแต่ 1 รูปแบบขึ้นไป ซึ่งจากทั้งสามรูปแบบดังกล่าวข้างต้น ถ้าโรงเรียนได้นำมาใช้โดยจัดสลับวันกันเราเรียกการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนแบบนี้ว่า “รูปแบบประสม”

ในการจัดบริการอาหารรูปแบบต่าง ๆ นั้นจะต้องประกอบด้วยหลักการสำคัญตามที่ (ลำดวน เสวตมาลย์. 2540: 298) ได้กล่าวไว้ดังนี้

(1) จะต้องจัดหาอาหารที่มีประโยชน์และปลอดภัยต่อสุขภาพ ราคาประหยัด ไม่หวังผลกำไร

(2) จัดสถานที่ในการปรุงอาหาร รับประทานอาหารและเก็บอาหาร ตลอดจนอุปกรณ์ในการปรุงอาหารให้เพียงพอ

(3) ให้ความรู้และฝึกประสบการณ์ด้านต่างๆ ให้แก่นักเรียน เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร ให้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ

(4) จัดรายการอาหารประจำวันให้ได้มาตรฐานครบถ้วน

(5) นักเรียนที่ขาดแคลนเงินจะต้องให้ได้รับประทานอาหารกลางวันฟรี

(6) ปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการเพาะปลูกเพื่อนำผลผลิตมาใช้ประกอบอาหารรับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียน

(7) นำอาหารมารับประทานเองได้ และบางโรงเรียนจัดบริการแก่นักเรียนในส่วนที่ต้องการบริการจากโรงเรียน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

เพ็ญศิริ ลักษณะงาม (2537: 91-100) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนเขตการศึกษา 9 พบว่า โรงเรียนร้อยละ 59.52 ไม่มีโรงอาหาร ร้อยละ 73.50 ไม่มีโรงครัว ร้อยละ 85.71 มีที่นั่งรับประทานอาหารไม่เพียงพอ ในโรงเรียนขนาดเล็กจัดทำอาหารกลางวันโดยครูและนักเรียนจัดเป็นเวรสูงถึงร้อยละ 95.24 ความร่วมมือของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนส่วนใหญ่นำผลผลิตทางการเกษตรกรรมมาใช้ในการประกอบอาหารกลางวันแต่ไม่เพียงพอ และน้ำที่ใช้ในการเกษตรกรรมก็มีไม่เพียงพอ สำหรับปัญหาในการดำเนินงานมีดังนี้ ความล่าช้าของงบประมาณครูขาดความรู้และประสบการณ์ บุคลากรมีน้อยไม่เพียงพอ สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอจำนวนเด็กที่ต้องให้ความช่วยเหลือมีจำนวนมาก

บุญเลิศ เสนียวงศ์ ณ อยุธยา (2537:145) ศึกษาเรื่องการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนการบริหารโครงการอาหารกลางวัน และพบว่ามีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารโครงการอาหารกลางวันได้แก่ ปัญหาด้านสถานที่ในการเก็บอาหาร สถานที่เก็บเครื่องมือเครื่องใช้ ขาดโต๊ะ เก้าอี้ ปัญหาด้านผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากครูอาจารย์ส่วนใหญ่มีงานด้านการสอนหนักมากเมื่อต้องรับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันเพิ่มขึ้นอีก ทำให้มีเวลาในการปฏิบัติงานด้านนี้น้อยลง ปัญหาด้านการเดินทาง เนื่องจากระยะทางระหว่างโรงเรียนกับตลาดห่างไกลกันมาก ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงเสียเวลามากโดยเฉพาะ โรงเรียนขนาดเล็ก และปัญหาการวางแผนการบริหารโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน พบว่า ยังขาดข้อมูลที่จำเป็นในการวางแผนดำเนินงาน

ศิริลักษณ์ อุปวาณิช (2540. บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง “การสำรวจภาวะโภชนาการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะโภชนาการ ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย” ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษา มีน้ำหนักตัวปกติ ร้อยละ 76.70 น้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐานร้อยละ 16.00 และน้ำหนักสูงกว่ามาตรฐาน ร้อยละ 7.30 นักเรียนจากโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลและนักเรียนจากโรงเรียนนอกเขต มีภาวะโภชนาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงและระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบริโภคนิสัยเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับภาวะโภชนาการของนักเรียน โดยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีน้ำหนักสูง กว่ามาตรฐาน มีการรับประทานอาหารทั้ง 3 มื้อและอาหารว่างเป็นประจำมากกว่านักเรียนกลุ่มที่มีน้ำหนักปกติและน้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐาน ส่วนปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า ผู้จัดเตรียมอาหารในครอบครัวส่วนใหญ่ คือมารดาภาวะโภชนาการของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัวซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษาและอาชีพของบิดา - มารดานักเรียน

ตลอดจนระดับรายได้ของครอบครัว ดังนั้น การส่งเสริมภาวะโภชนาการในเด็กวัยเรียนจึงควรให้ความสำคัญต่อการให้โภชนาการศึกษาแก่นักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน รวมทั้งควรให้การส่งเสริมสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในเขตชนบท และเพื่อจะได้ทราบถึงแนวโน้มของการเจริญเติบโตของเด็กวัยเรียน จึงควรมีการบันทึกข้อมูลการเฝ้าระวัง ภาวะการเจริญเติบโตของเด็กวัยเรียนในส่วนของนักเรียนที่มีน้ำหนักสูงกว่าเกณฑ์ไว้ด้วย

ดาวรุ่ง ศิริแล (2541: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง “สภาพและปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีคณะกรรมการดำเนินงานมากกว่า 5 คน วางโครงการจัดอาหารกลางวันเป็นรายปี มีการประเมินผลโครงการในปลายปี การศึกษา แรงงานใช้แม่ครัวจ้าง ได้รับงบประมาณจากกรุงเทพมหานคร การจัดสรรเงินให้นักเรียนขาดแคลนไม่เพียงพอ สถานที่ประกอบอาหารได้แก่ โรงอาหารซึ่งอยู่ในสภาพพอใช้ได้ สถานที่รับประทานอาหารของนักเรียนคือโรงอาหารและจะพักรับประทานอาหารไม่พร้อมกัน สถานที่รับประทานอาหารของนักเรียนคือโรงอาหารและจะพักรับประทานอาหารไม่พร้อมกัน สถานที่เก็บล้างภาชนะเป็นสัดส่วน ถูกสุขลักษณะ อุปกรณ์และภาชนะใช้ประกอบอาหารที่เพียงพอ ใช้ถาดหลุมเป็นที่ใส่อาหาร การประเมินผลโครงการ ทำเป็นรายเดือน ประเมินโดยสังเกตการรับประทานอาหารของนักเรียน สำหรับปัญหาในการบริหารโครงการอาหารกลางวันพบว่า รูปแบบการดำเนินการในการจัดโครงการ บุคลากรงบประมาณการเงิน วัสดุอุปกรณ์ การติดตามประเมินผลโครงการมีปัญหาในระดับน้อย ส่วนด้านอาคารสถานที่มีปัญหาระดับปานกลางและเมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันตามขนาดของโรงเรียนแล้ว พบว่า ด้านงบประมาณ โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

จักรพงษ์ บุญเลิศ (2541: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง “สภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษา พบว่า โรงเรียนได้มีการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติและหลักเกณฑ์การดำเนินงานด้านงบประมาณอยู่ในระดับมาก มีสถานที่ให้นักเรียนได้รับประทานอาหาร และประกอบอาหารอย่างเหมาะสม ทุกโรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนมีการจัดทำอาหารกลางวันที่เปิดเรียนโดยได้คำนึงถึงคุณค่าและโภชนาการ ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู-อาจารย์ เป็นผู้initiateและประเมินผลในภาพรวมมีปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากกระทรวงศึกษาธิการไม่เพียงพอแก่การดำเนินงาน

ผาสุข อุทัย (2541) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การประเมินโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดโครงการอาหารกลางวันแบบโรงเรียนจัดบริการเอง และผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

ส่วนใหญ่ นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจริงได้อย่างสม่ำเสมอ สามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนภายหลังจากดำเนินการโครงการอาหารกลางวัน นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่า และถูกหลักโภชนาการ มีลักษณะนิสัยดี เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร ความสะอาด การทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อ พฤติกรรมในการรับประทานอาหารของนักเรียนรู้จักแบ่งปันอาหารซึ่งกันและกัน โรงเรียนมีการให้ความรู้ด้านโภชนาการศึกษากับชุมชนโดยตรง

กมล วัฒนา ยิ่งเจริญชัย (2541: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

(1) คุณลักษณะของนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 12 ปี มีความรู้ด้านโภชนาการ สุขภาพดีไม่เจ็บป่วย บิดามารดาจบชั้นประถมศึกษา บิดาประกอบอาชีพรับจ้าง มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม มารดาส่วนใหญ่ไม่ได้ออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน รายได้ต่อคนต่อเดือน ต่ำกว่า 2,000 บาท มีความเพียงพอของรายได้และผลผลิตเป็นครอบครัวขนาดกลางมีสมาชิก 5-7 คน มีการย้ายถิ่นระยะสั้นของบิดาและ/หรือมารดา ด้านบริโภคนิสัย ส่วนใหญ่มีการบริโภคอาหาร ความชอบอาหารและความเชื่อเกี่ยวกับอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ รวมทั้งมีการรับประทานอาหารครบ 3 มื้อต่อวัน ได้รับอิทธิพลเกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่ถูกต้องจากครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือ ครู เพื่อนและสื่อมวลชน ตามลำดับสำหรับภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษา การประเมินโดยใช้เกณฑ์น้ำหนักต่ออายุ มีภาวะโภชนาการปกติร้อยละ 83.8 ภาวะขาดสารอาหารร้อยละ 16.2

(2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษา ทดสอบโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์เพียร์สัน พบว่า ความรู้ด้านโภชนาการ ประวัติความเจ็บป่วย ความเพียงพอของรายได้และผลผลิต การบริโภคอาหาร ความชอบอาหาร ความเชื่อเกี่ยวกับอาหาร จำนวนมื้อที่รับประทานใน 1 วัน และอิทธิพลจากครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(3) ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษา ทดสอบโดยการวิเคราะห์จำแนกประเภทแบบขั้นตอน พบว่า ความชอบอาหาร ความรู้ด้วยโภชนาการ ประวัติความเจ็บป่วย ความเพียงพอของรายได้และผลผลิต อิทธิพลจากครอบครัว การบริโภคอาหารรายได้ต่อเดือนต่อคน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศรัทธา พลมณี (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ทฤษฎีอรรถประโยชน์พหุลักษณะในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ” โดยใช้แบบสอบถามกับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 17 โรงเรียน ผลการวิจัยสรุปว่า คุณลักษณะที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบโครงการอาหารกลางวันจะอยู่ภายใต้คุณลักษณะหลัก 4 ประการ 1) ด้านการศึกษา 2) ด้านการบริหาร

และดำเนินงาน 3) ด้านอาหารและโภชนาการและ 4) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน รูปแบบโครงการอาหารกลางวันที่มีอรรถประโยชน์รวมสูงสุด คือ แบบโรงเรียนจัดบริการเอง รองลงมาคือ แบบโรงเรียนจัดจ้างผู้ประกอบอาหารโดยการกำกับของโรงเรียน แบบครัวกลาง แบบให้พ่อค้าแม่ค้าเข้ามาขายและแบบให้นักเรียนนำอาหารมาจากบ้านตามลำดับ ผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการมีความคิดเห็นต่อเทคนิคเอ็มแอลยูทีในด้านวิธีการปฏิบัติ ด้านผลการตัดสินใจ ของการเลือกรูปแบบโครงการอาหารกลางวัน และด้านความพึงพอใจอยู่ระดับมาก

ปริยัติ วงศ์ธิเบศร์ (2542: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง “ระบบการจัดโครงการเกษตรเพื่อโครงการอาหารกลางวัน ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านอีเกตุ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุทุมพรพิสัย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร” ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

(1) ด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนบ้านอีเกตุ ได้ดำเนินการโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตั้งแต่วันที่ 24 พฤศจิกายน 2535 เป็นต้นมา โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหลายฝ่าย คือ สำนักพระราชวังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดสกลนคร หน่วยงานเอกชนและผู้มีจิตศรัทธาส่งผลให้โรงเรียนบ้านอีเกตุ มีงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ แรงงานตลอดจนวิธีการในการดำเนินการโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดกิจกรรมลงในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน 5 แผน 19 โครงการ ทำให้โรงเรียนมีผลผลิตทางเกษตรประกอบอาหารกลางวันและให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันได้ทุกคนทุกวัน ปัญหาที่สำคัญที่พบคือ งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ยังไม่เพียงพอส่งผลให้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อโครงการอาหารกลางวัน สาเหตุเนื่องจากโรงเรียนได้รับงบประมาณจากส่วนราชการเท่าเทียมกับโรงเรียนอื่น แต่สภาพพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเกษตร จึงเป็นเหตุให้ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ และน้ำมากกว่าที่อื่น การแก้ไขทางโรงเรียนพยายามของบประมาณเพื่อสร้างระบบระบายน้ำในการเกษตร ขอพันธุ์ปลาจากสถานีประมงน้ำจืดจังหวัดสกลนคร เพิ่มเติมและขอการสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชน ชุมชนและผู้มีศรัทธาเป็นครั้งคราวเท่าที่จะทำได้

(2) ด้านกระบวนการ โรงเรียนบ้านอีเกตุได้จัดให้มีกิจกรรมการ เกษตรเพื่ออาหารกลางวันโรงเรียน คือ โครงการปลูกพืชผักสวนครัว โครงการประมงโรงเรียน โครงการเลี้ยงสัตว์ปีก โครงการเลี้ยงสุกร โครงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และยังมีโครงการแปลงผลผลิตทางการเกษตรเป็นอาหารกลางวัน เพื่อให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตรและการผลิตอาหาร รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ก่อให้เกิดรายได้ ปัญหาสำคัญที่พบเกี่ยวกับการปลูกพืชผัก คือ ขาดแคลนน้ำ ดินไม่สมบูรณ์ ขาดปุ๋ยธรรมชาติ ปัญหาการเลี้ยงสัตว์คือ ได้เนื้อสัตว์เพื่อประกอบอาหารไม่

เพียงพอต่อความต้องการ ส่วนปัญหาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร คือ บุคลากรมีจำกัด สภาพภูมิประเทศไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก น้ำท่วมขังและแล้งจัด การแก้ปัญหาโรงเรียนพยายามยกดินสูงระหว่างระดับดินเดิมเพื่อการปลูกพืช ส่วนเรื่องน้ำได้จัดทำงบประมาณท่อน้ำแบบน้ำหยดและสปริงเกอร์เพื่อประหยัดน้ำ แก้ปัญหาเนื้อสัตว์ไม่เพียงพอในการประกอบอาหาร โดยพยายามหาซื้อเนื้อสัตว์จากท้องถิ่นมาเสริม แก้ปัญหาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรโดยระดมนักเรียนช่วยกันทำในช่วงที่มีวัตถุดิบมากตามฤดูกาล

(3) ด้านผลผลิต ผลการผลิตจากการดำเนินงานตามโครงการ แยกออกเป็น 3 ด้าน คือ อาหารกลางวันผลผลิตที่เป็น วัตถุดิบส่งให้โครงการอาหารกลางวันจัดทำอาหารจนนักเรียนได้รับประทานทุกคนทุกวัน แม้จะไม่เพียงพอก็สามารถจัดดำเนินการได้ตลอดปีทางด้านภาวะโภชนาการ ปรากฏว่า นักเรียนมีภาวะโภชนาการอยู่ในเกณฑ์ดี ส่งผลให้การเรียนรู้ดีขึ้น ส่วนความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระองค์ได้เสด็จเยี่ยมโรงเรียนบ้านอีตุดอีกครั้ง ในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2538 พระองค์ทรงพอพระราชหฤทัยในการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริโดยทรงมีพระกระแสพระราชดำรัสว่า “โรงเรียนนี้จัดกิจกรรมได้ครบวงจร โรงเรียนสวยเป็นตัวอย่างของการจัดกิจกรรมเกษตรแก่โรงเรียนและชุมชน” ปัญหาสำคัญที่พบได้แก่ ผลผลิตทางการเกษตรผลิตไม่ได้ทุกฤดูกาล เนื่องจากสภาพภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตร ด้านภาวะโภชนาการปัญหาเกี่ยวกับอุปนิสัยการรับประทานอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะอันเนื่องมาจากวัฒนธรรมชุมชน และช่วงปิดเทอมนักเรียนไม่ได้รับประทานอาหารกลางวันอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นเหตุให้การขาดสารอาหารและขาดไอโอดีนเพิ่มขึ้น ในช่วงนั้น การแก้ปัญหาดำเนินการโดยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มปริมาณอาหารกลางวันและแนะนำให้นักเรียนผู้ปกครองทำการเกษตรในครอบครัว เพื่อลดการขาดสารอาหารในช่วงปิดเรียนด้วย

วิชญ์ อุบลแก้ว (2543: 68-70) ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสุพรรณบุรี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยครูที่ทำการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ครูที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวันแตกต่างกัน แต่ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีภูมิลำเนาต่างกัน และมีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันไม่แตกต่างกัน สำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันและผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันแตกต่างกัน ส่วนครูหัวหน้ารับผิดชอบโครงการอาหาร

กลางวันที่มีโรงเรียนขนาดต่างกันและครูหัวหน้ารับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันแตกต่างกัน

สุนิสา อำพันธุ์เปรม (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการโครงการอาหารกลางวัน ตำบลสะกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี” โดยใช้กรณีศึกษาโรงเรียนดอกโสน กับโรงเรียนดอกสะเดา ผลการศึกษาพบว่า ทั้งสองโรงเรียนมีลักษณะทั่วไปคล้ายคลึงกัน ความแตกต่างที่สำคัญคือ โรงเรียนดอกโสนจัดทำอาหารกลางวันเองส่วนโรงเรียนดอกสะเดาจ้างเหมาให้ผู้ประกอบการนอกจัดทำ ผลการศึกษารวบรวมการและรูปแบบการจัดทำอาหารกลางวันแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นบทบาทและแนวคิดของผู้บริหาร ครู นักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงมีความแตกต่างกันในเชิงปฏิบัติตามแนวนโยบายการวางแผนการดำเนินงาน การสร้างแรงกระตุ้นละจุดใจ พร้อมทั้งการประเมินผลสำหรับด้านปัญหาและอุปสรรคที่เหมือนกันคือ ชุมชนไม่มีเวลา ครูเสียเวลาสอนเด็กและไม่สามารถความสามารถในการประกอบอาหาร นักเรียนไม่สามารถความสามารถในการประกอบอาหารและขาดความรับผิดชอบ และงบประมาณมีไม่เพียงพอ ปัญหาและอุปสรรคที่แตกต่างกันคือ ครูโรงเรียนดอกโสนมีความสัมพันธ์กับชุมชนมากกว่าโรงเรียนดอกสะเดา

ณัต จ่ากลาง (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประเมินโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาของอำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น” ได้กล่าวถึงการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ (Input Evaluation) เป็นการประเมินทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น กำลังคนหรือจำนวนบุคคลที่ต้องใช้งบประมาณและแหล่งเงินทุนที่สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อาคารสถานที่ เครื่องและครุภัณฑ์ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น จะช่วยในการพิจารณาตัดสินใจว่าโครงการนั้นๆ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติที่จะทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการบรรลุหรือไม่และช่วยให้เกิดการวางแผน การจัดกิจกรรมอาหารกลางวันได้อย่างเหมาะสมและจากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดอาหารกลางวันในรูปแบบอาหารเพิ่มเติมและมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมอาหารกลางวันเพียงพอ แต่มีงบประมาณไม่เพียงพอไม่ต่อเนื่องและพบว่าครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่มีความรู้ในการจัดโครงการอาหารกลางวันในระดับต่ำ ส่วนนักเรียนมีความรู้ด้านโภชนาการและการจัดอาหารกลางวันในระดับปานกลาง

กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานโครงการอาหารกลางวัน คือ ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินซับซ้อนและทำให้เกิดความล่าช้า การบริหารจัดการโครงการระดับโรงเรียน มีรูปแบบการบริหารจัดการ โครงการหลายรูปแบบ บางแห่งโรงเรียนไม่สามารถจัดอาหารให้นักเรียนได้ครบ 200 วันบางแห่งเก็บเงินค่าอาหารเป็น

รายเดือนหรือรายภาคการศึกษา บางแห่งได้รับงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติม ความแตกต่างกันในด้านนักเรียน มีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหารและนักเรียนมีการเจริญเติบโตสมวัยเพิ่มขึ้น

สมเกียรติ ชาญตะปะ (2548: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบโครงการอาหารกลางวันแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดผาทัง อำเภอบ้านไร่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านโดยมีปัญหาด้านการจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านวัสดุอุปกรณ์ มีปัญหามากที่สุดถึงน้อยที่สุด ตามลำดับ ผลการจัดเวทีชาวบ้านด้วยกระบวนการ เอไอซี (AIC) ทุกขั้นตอนของกระบวนการมีผลการประเมินในระดับผ่านยอดเยี่ยมการพัฒนารูปแบบโครงการอาหารกลางวันแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาจากปัญหาปัจจัยพื้นฐานของการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันทั้ง 4 ด้าน โดยการจัดเวทีชาวบ้านได้มาตรการในการแก้ปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ดังนี้

(1) ด้านวัสดุอุปกรณ์

(1.1) อาคารสถานที่ ต้องจัดหาให้พอเพียง

(1.2) วัสดุประกอบอาหารกลุ่มเวทีทำอาหารต้องเพิ่มปริมาณอาหารประเภทเนื้อ

(2) ด้านบุคลากร ต้องจัดกิจกรรมกลุ่ม สร้างทีมงานจากเวทีชาวบ้านด้วยกระบวนการเอไอซี

(3) ด้านการจัดการ ต้องวางแผนดำเนินการ ชัดเจน โปร่งใส มีประสิทธิภาพตรวจสอบได้

(4) ด้านงบประมาณ ต้องจัดทำบันทึกการใช้จ่าย มีระบบบัญชีชัดเจน และสมทบเงินเพิ่มสำหรับโครงการที่ต้องการแก้ปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ให้บรรลุผลตามมาตรการ นั้น มี 5 โครงการ ดังนี้

(4.1) โครงการครบเครื่องเรือนเครื่องครัว

(4.2) โครงการเพิ่มคุณค่าทางอาหาร

(4.3) โครงการสร้างทีมงาน

(4.4) โครงการการมีส่วนร่วม

(4.5) โครงการสมทบทุนอาหารกลางวันการประกอบอาหารขาดความรับผิดชอบ และงบประมาณไม่เพียงพอ ปัญหาและอุปสรรคที่แตกต่างกันคือ ครูโรงเรียนดงสนมีความสัมพันธ์กับชุมชนมากกว่าโรงเรียนดงสนเดาสรุป จากรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน พอสรุปได้ว่า โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนในปีที่ผ่านมาประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการทำอาหาร ขาดโรงครัว โรงอาหารที่ถูกหลักสุขาภิบาล วัดอุทัยต่าง ๆ รวมไปถึงผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน ขาดความรู้ความเข้าใจที่จะดำเนินการโครงการให้มีประสิทธิภาพ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

เคล (Kale. 1981) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของนโยบาย โครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนกับภาวะโภชนาการของนักเรียนในโรงเรียน เขตการศึกษา 2 แห่งรัฐฟลอริดา โดยทำการศึกษาจากโรงเรียนที่จัดบริการอาหารกลางวันให้กับนักเรียนทั้งหมดโรงเรียนที่มีบริการอาหารของโรงเรียนร่วมกับมีร้านค้ามาขายด้วย และโรงเรียนมีอนุญาตให้นักเรียนออกไปรับประทานอาหารนอกโรงเรียน การเก็บข้อมูลจากอาสาสมัคร 363 คน ซึ่งอายุระหว่าง 12 -16 ปี ในโรงเรียนชานเมืองและชนบทโดยควบคุมตัวอย่างให้มีสภาพทางเศรษฐกิจอายุเชื้อชาติใกล้เคียง ภาวะโภชนาการที่ต้องการศึกษา ใช้เกณฑ์ที่เป็นข้อเสนอแนะของโครงการอาหารกลางวันของรัฐบาลกลาง และมีการตรวจวิเคราะห์ผลทางชีวเคมีของวิตามินเอ วิตามินซีและเหล็กในเลือด ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างทางภาวะโภชนาการของนักเรียนชนบทกับโรงเรียนชานเมือง นักเรียนชายมีภาวะโภชนาการสูงกว่านักเรียนหญิง นอกจากนั้น ความแตกต่างระหว่างวิตามินเอ วิตามินซี และเหล็ก พบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่จัดอาหารกลางวันให้มีความแตกต่างจากนักเรียนในโรงเรียนที่ไม่ได้จัดอาหารกลางวัน และนักเรียนที่รับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียนจัด มีความแตกต่างกันจากนักเรียนที่รับประทานอาหารนอกโรงเรียน

ลัตตูคา (Lattuca. 1981) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการดำเนินชีวิตที่มีต่อการไม่มีส่วนร่วมในโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน จุดประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของการดำเนินชีวิตระหว่างนักเรียนซึ่งรับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียนกับนักเรียนที่ไม่ได้รับ รับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียนโดยศึกษาจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 206 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มที่รับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียนกับกลุ่มที่ไม่ได้รับ รับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียน และแบ่งแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตเป็น 7 หมวดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับ รับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียนมีแนวโน้มว่าเป็นผู้ชอบกิจกรรมกับสมาชิกในครอบครัวที่แม่มีได้ทำงานนอกบ้าน ส่วนนักเรียนที่รับประทานอาหารกลางวัน พบว่า เป็นเด็กที่รับประทานอาหารฟรี รับประทานอาหารกับครอบครัวเพียงวันละ 2 มื้อ และเด็กที่กลับไปบ้านไม่มีอาหารว่างรับประทาน

บร็อคแมน และกันเตอร์ (Borgman and Gunter. 1983) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยเน้นศึกษาเฉพาะคุณภาพของบุคลากรที่มีต่อประสิทธิผลในการบริหารโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน และพัฒนารูปแบบของการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมอาหาร สถานที่ในการประกอบอาหาร โรงเรียนขนาดต่างๆ ในตำบลวางระเบียบการปฏิบัติเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันให้ ายและคล้ายคลึงกัน ผู้รับผิดชอบโครงการ คือ โภชนาการ ซึ่งขึ้นตรงต่ออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียน

ถ้าไม่พิจารณาถึงขนาดโรงเรียนแล้ว นโยบายการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนทุกขนาด ควรจ้างโภชนาการเป็นผู้ดำเนินกรให้บริการอาหารกลางวันและผู้ประกอบอาหารควรได้ประกาศนียบัตรด้านอาหารและโภชนาการโดยเฉพาะ

เรธมีเยอร์ (Rethmeyer. 1988) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะของโปรแกรมบริหารอาหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในเมืองลอสแอนเจลิส (Characteristics of effective School Foodservice Programs) โดยศึกษากับหัวหน้าที่รับผิดชอบโปรแกรม และผู้อำนวยการโรงเรียนประจำตำบล 82 แห่ง สรุปผลจากการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบและวัดประสิทธิภาพที่มีความสัมพันธ์กันสูง 6 ด้าน ดังนี้

- (1) ภาพรวมของสถานบริการอาหารของโรงเรียนดำเนินได้ผลงานดี
- (2) อาหารที่บริการจากสถานบริการนี้ เป็นอาหารที่มีคุณภาพทางโภชนาการสูง
- (3) สถานบริการอาหารของโรงเรียนนี้มีลักษณะที่ดี
- (4) สถานบริการอาหารของโรงเรียนนี้จะส่งผลต่อการสนองความต้องการของนักเรียน
- (5) สถานบริการอาหารนี้ จะส่งผลต่อการสนองความต้องการของคณะทำงานในห้องถิ่น
- (6) ทศนคติโดยส่วนรวมของนักเรียนในโรงเรียนที่มีโปรแกรมอาหารกลางวันเป็นไปในเกณฑ์

ดีและหลังจากวิเคราะห์ลักษณะของโปรแกรมที่ประสบความสำเร็จโดยการวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณ ได้ดังนี้คือ สถานบริการอาหารของโรงเรียนต้องปรับบางส่วนให้ตรงกับเป้าหมายของโรงเรียน ทศนคติที่ดีของคณะทำงานที่ต้องบริการนักเรียน สถานบริการเหล่านี้จะต้องมีการชี้แจงให้เห็นข่าวสารกับนักเรียน ฝ่ายบริหารโรงเรียนและชุมชน การตัดสินใจที่สำคัญเกี่ยวกับการบริการอาหารจะกระทำโดยผู้อำนวยการของสถานศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจแนวคิดปัญหาต่างๆ ในการดำเนินโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาขั้นพื้นฐาน พอสรุปได้ว่าโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษายังคงประสบปัญหาในด้านต่างๆ มากมาย เนื่องจากการขาดปัจจัยที่เป็นส่วนในการส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ เริ่มตั้งแต่บุคลากรทรัพยากร ความร่วมมือกับชุมชน รูปแบบการจัดอาหารกลางวัน ประเภทของโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าการดำเนินการโครงการอาหารกลางวันที่ประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็วยั่งยืนได้อยู่ที่ ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนต้องมีความสามารถในการเชิญชวนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองสนับสนุนช่วยเหลือในการทำอาหารให้กับนักเรียนและบุคลากรที่เป็นส่วนสำคัญในการจัดอาหารกลางวันก็คือ ครูผู้รับผิดชอบในการจัดโครงการอาหารกลางวัน ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการและมีประสบการณ์ทางด้านคหกรรมศาสตร์ เพื่อจัดเตรียมรายการอาหารให้กับนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ มี

คุณค่าทางโภชนาการ ทำให้การดำเนินงานประสบผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการโดยจะทำให้
นักเรียนเจริญเติบโตสมวัยเพิ่มขึ้น และปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการในโรงเรียน
ประถมศึกษาลดลงจนกระทั่งในอนาคตพบว่าโรงเรียนประถมศึกษาไม่มีปัญหาของนักเรียนที่มีภาวะ
ทุพโภชนาการและนักเรียนขาดแคลนอาหารกลางวันอีก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาป ระถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล ใน สังกัดเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 72 โรงเรียน ใน 3 อำเภอคือ อำเภอเมือง สมุทรปราการ อำเภอพระประแดง อำเภอพระสมุทรเจดีย์ ภาคเรียนที่ 1 - 2 ปีการศึกษา 2553 (พฤษภาคม พ.ศ.2553 – มีนาคม พ.ศ.2554)

(ในสังกัด เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1) ขนาด ของโรงเรียน ประถมศึกษา จำแนกตามจำนวนนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน

โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-499 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากร แบ่งตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง		รวม
		ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	
เล็ก	18	18	724	752
กลาง	32	32	385	414
ใหญ่	22	22	227	242
	72	72	1,336	1,408

สรุปจำนวนประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 72 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,336 คน รวมเป็นจำนวน 1,408 คน

ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างโดยแยกประชากรออกเป็นกลุ่มประชากรย่อยๆ หรือแบ่งเป็นชั้นภูมิก่อน โดยหน่วยประชากรในแต่ละชั้นภูมิจะมีลักษณะเหมือนกัน (homogeneous) แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มประชากร

แบ่งตามขนาดของโรงเรียน 72 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งมีโรงเรียนขนาดเล็ก 18 โรงเรียน ขนาดกลาง 32 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 22 โรงเรียน ซึ่งมีสัดส่วนเป็น 3:6:3 จึงได้โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 3 โรงเรียน ขนาดกลาง 6 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน รวมจำนวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 โรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากร แบ่งตามขนาดของโรงเรียนซึ่งมีส่วนเป็น 3:6:3

ชื่อโรงเรียน (ขนาดเล็ก)	ผู้บริหารโรงเรียน	ครูผู้สอน
1.โรงเรียนวัดบางขมิ้น	1 คน	4 คน
2.โรงเรียนคลองเสาธง	1 คน	10 คน
3.โรงเรียนคลองบางปู	1 คน	9 คน
ชื่อโรงเรียน (ขนาดกลาง)		
1.โรงเรียนวัดสุกร	1 คน	19 คน
2.โรงเรียนวัดราษฎร์โพธิ์ทอง	1 คน	9 คน
3.โรงเรียนป้อมพระจุลจอมเกล้า	1 คน	17 คน
4.โรงเรียนวัดบางโปรง	1 คน	11 คน
5.โรงเรียนคลองบางปีง	1 คน	13 คน
6.โรงเรียนชุมชนวัดราษฎร์บำรุง	1 คน	16 คน
ชื่อโรงเรียน (ขนาดใหญ่)		
1.โรงเรียนพิบูลประชาบาล	3 คน	25 คน
2.โรงเรียนวัดแพภักษา	4 คน	70 คน
3.โรงเรียนพวานีลวัชร	4 คน	46 คน
จำนวนรวม	20 คน	249 คน

สรุปจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 20 คน ครูผู้สอน จำนวน 249 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ใช้สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อกา รนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 แบบสอบถามชุดที่ 1 ใช้ถามผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

2.2 แบบสอบถามชุดที่ 1 ใช้ถามความคิดเห็น ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียน และครูผู้สอน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติในด้านการดำเนินงาน

มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษา เอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. เขียนนิยามตามประเด็นการวิเคราะห์
3. สร้างแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ ผู้ควบคุมปริญญาโทตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามในด้านภาษาที่ใช้ ความครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยาม ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโท

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยหาค่าอำนาจจำแนกข้อคำถามและหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

การหาคุณภาพแบบสอบถาม

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha) (ศุภชัย ยาวะประภาฯ. 2544: 8-11)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{\left[\frac{1 - \sum s_i^2}{k - 1} \right] s_t^2}$$

โดยที่

α แทนที่ สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

K แทนที่ จำนวนข้อของแบบสอบถาม

s_i^2 แทนที่ ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

s_t^2 แทนที่ ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งชุด

จากการคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ 0.95 และ 0.86 ตามลำดับ

6. จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

โดยข้อคำถามแต่ละข้อเป็นมาตรวัดแบบ Likert (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย

4.51 - 5.00	คะแนน	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 - 4.50	คะแนน	หมายถึง	มาก
2.51 - 3.50	คะแนน	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 - 2.50	คะแนน	หมายถึง	น้อย
1.00 - 1.50	คะแนน	หมายถึง	น้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้แก่โรงเรียนใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1
3. หลังจากนำส่งแบบสอบถามแล้ว 7 วัน ผู้วิจัยและทีมงานรับแบบสอบถามกลับ
4. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนผู้วิจัย ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลมาจัดระบบเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ในการประมวลผล เพื่อหาค่าสถิติดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย สำหรับอธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อใช้ในการศึกษาหาความแตกต่างของตัวแปร และศึกษาอิทธิพลของตัวแปร เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มที่มีตัวแปร 2 กลุ่มเป็นอิสระจากกันจะใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนในกลุ่มตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of variance) ถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ LSD

2.2 สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไปที่มีส่งผลต่อตัวแปรตาม)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 4 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนากลุ่มผู้บริหาร และครูผู้สอน ,ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานกลุ่มผู้บริหาร และครูผู้สอน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วนตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนากลุ่มผู้บริหาร

ตอนที่ 1.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิต่างการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์การทำงาน ขนาดโรงเรียน โดยการหาความถี่และร้อยละในแต่ละข้อแล้วนำเสนอในรูปของตาราง

ตอนที่ 1.2 แสดงข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อ การนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านลักษณะขององค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละข้อแล้วนำเสนอในรูปของตาราง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานกลุ่มผู้บริหาร

ตอนที่ 2.1 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t-test (กรณีที่มีตัวแปร 2 ตัว), One-Way ANOVA (กรณีที่มีตัวแปร 3 ตัว)

ตอนที่ 2.2 แสดงผลการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนากลุ่มครูผู้สอน

ตอนที่ 3.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิต่างการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์การทำงาน ขนาดโรงเรียน โดยการหาความถี่ และร้อยละในแต่ละข้อแล้วนำเสนอในรูปแบบของตาราง

ตอนที่ 3.2 แสดงข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละข้อแล้วนำเสนอในรูปแบบของตาราง

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานกลุ่มครูผู้สอน

ตอนที่ 4.1 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test (กรณีที่มีตัวแปร 2 ตัว), One-Way ANOVA (กรณีที่มีตัวแปร 3 ตัว)

ตอนที่ 4.2 แสดงผลการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ส่วนที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะทั้ง 6 ด้าน โดยมีดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนากลุ่มผู้บริหาร

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์การทำงาน ขนาดโรงเรียน

ตาราง 3 แสดงจำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้บริหาร

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	13	65.00
หญิง	7	35.00
รวม	20	100.00
2. อายุ		
20 – 30 ปี	0	0.00
31 – 40 ปี	0	0.00
41 – 50 ปี	4	20.00
51 ปีขึ้นไป	16	80.00
รวม	20	100.00
3. ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	12	60.00
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	8	40.00
รวม	20	100.00
4. วุฒิทางการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00
ปริญญาตรี	0	0.00
สูงกว่าปริญญาตรี	20	100.00
รวม	20	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	0	0.00
10,001 – 20,000 บาท	0	0.00
20,001 – 30,000 บาท	0	0.00
30,001 บาท ขึ้นไป	20	100.00
รวม	20	100.00
6. ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	0	0.00
5 – 10 ปี	0	0.00
11 – 15 ปี	0	0.00
16 ปีขึ้นไป	20	100.00
รวม	20	100.00
7. ขนาดโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียน 120 คนลงมา)	3	15.0
โรงเรียนขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียน 121-499 คน)	6	30.0
โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน 500 คนขึ้นไป)	11	55.0
รวม	20	100.00

จากตาราง 3 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 20 คน พบว่า

1. กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 13 คน (ร้อยละ 65.00) รองลงมาคือ เพศหญิง จำนวน 7 คน (ร้อยละ 35.00)
2. กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน (ร้อยละ 80.00) รองลงมาคือ กลุ่มที่มีอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 4 คน (ร้อยละ 20.00)
3. กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่มีตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 12 คน (ร้อยละ 60.00) รองลงมาคือตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 8 คน (ร้อยละ 40.00)

4. กลุ่มผู้บริหารทั้งหมด มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 20 คน (ร้อยละ 100.00)
5. กลุ่มผู้บริหารทั้งหมดมีรายได้ 30,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 20 คน (ร้อยละ 100.00)
6. กลุ่มผู้บริหารทั้งหมด มีประสบการณ์การทำงาน 15 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน (ร้อยละ 100.00)
7. กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่มาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 11 คน (ร้อยละ 55.00) รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 6 คน (ร้อยละ 30.00) และโรงเรียนขนาดเล็ก มีน้อยสุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 15.00)

ตอนที่ 1.2 แสดงข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่ส่งผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น		
	n = 20		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	3.82	0.339	เห็นด้วยมาก
2. ด้านทรัพยากร	4.09	0.507	เห็นด้วยมาก
3. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร และกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	3.56	0.376	เห็นด้วยมาก
4. ด้านลักษณะขององค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	3.76	0.476	เห็นด้วยมาก
5. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	3.71	0.292	เห็นด้วยมาก
6. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	3.91	0.603	เห็นด้วยมาก
รวม	3.81	0.294	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 4 พบว่ากลุ่มผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ ด้านทรัพยากร รองลงมาคือด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน และด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	ระดับความคิดเห็น		
	n = 20		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน	4.00	0.324	เห็นด้วยมาก
2. โครงการอาหารกลางวัน มีการคัดสรรส่วนประกอบวัตถุดิบอาหารที่ได้มาตรฐาน	3.85	0.366	เห็นด้วยมาก
3. โครงการอาหารกลางวัน มีการถนอมคุณภาพของอาหารเป็นอย่างดี	3.50	0.827	เห็นด้วยมาก
4. โครงการอาหารกลางวัน จัดทำอาหารได้ครบหลักโภชนาการ 5 หมู่	3.95	0.686	เห็นด้วยมาก
5. โครงการอาหารกลางวัน ทำอาหารที่ปรุงสดใหม่ทุกวัน	3.95	0.686	เห็นด้วยมาก
6. โครงการอาหารกลางวัน มีการมีวิธีการทำอาหารที่เป็นมาตรฐาน	3.80	0.768	เห็นด้วยมาก
7. มีการประเมินผลรับรองคุณภาพโครงการอาหารกลางวันตามมาตรฐาน	3.75	0.550	เห็นด้วยมาก
รวม	3.82	0.339	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 5 พบว่ากลุ่มผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัย ที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษามีวัตถุประสงค์ เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รองลงมาคือ โครงการอาหารกลางวัน จัดทำอาหารได้ครบหลักโภชนาการ 5 หมู่ และโครงการอาหารกลางวัน ทำอาหารที่ปรุงสดใหม่ทุกวัน

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านทรัพยากร

ด้านทรัพยากร	ระดับความคิดเห็น		
	n = 20		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. มีการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการอาหารกลางวันฯ อย่างเหมาะสม	4.10	0.641	เห็นด้วยมาก
2. โครงการอาหารกลางวันฯ มีอุปกรณ์ทำจากวัสดุที่ไม่เป็นอันตราย	4.20	0.696	เห็นด้วยมาก
3. บุคลากรมีความชำนาญในการปรุงอาหาร	4.00	0.795	เห็นด้วยมาก
4. สถานที่ปรุงอาหารมีความสะอาดไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค เช่น หนู และแมลงสาบ	3.95	0.605	เห็นด้วยมาก
5. มีการจัดเก็บขยะทุกวัน	4.10	0.852	เห็นด้วยมาก
6. คนปรุงอาหารใส่ผ้ากันเปื้อน และหมวกคลุมผมเสมอ	4.20	0.834	เห็นด้วยมาก
รวม	4.09	0.507	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 6 พบว่ากลุ่มผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ โครงการอาหารกลางวันฯ มีอุปกรณ์ทำจากวัสดุที่ไม่เป็นอันตราย รองลงมาคือ คนปรุงอาหารใส่ผ้ากันเปื้อน และหมวกคลุมผมเสมอ และ มีการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการอาหารกลางวันฯ อย่างเหมาะสม

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น		
	n = 20		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหาร และบุคลากรเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันฯ มีความชัดเจน	3.85	0.587	เห็นด้วยมาก
2. มีการอธิบายเนื้อหาโครงการอาหารกลางวันฯ ให้บุคลากรรับรู้อย่างทั่วถึง	3.80	0.696	เห็นด้วยมาก
3. โรงเรียนได้รับหนังสือคำสั่งเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันฯ อย่างรวดเร็ว	3.55	0.686	เห็นด้วยมาก
4. มีขั้นตอนการติดต่อที่เป็นทางการมากเกินไป	3.35	0.587	เห็นด้วยปานกลาง
5. มีการประชาสัมพันธ์โครงการอาหารกลางวันฯ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต	3.25	0.716	เห็นด้วยปานกลาง
รวม	3.56	0.376	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 7 พบว่ากลุ่มผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร และกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหาร และบุคลากรเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันฯ มีความชัดเจน รองลงมาคือ มีการอธิบายเนื้อหาโครงการอาหารกลางวันฯ ให้บุคลากรรับรู้อย่างทั่วถึง และโรงเรียนได้รับหนังสือคำสั่งเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันฯ อย่างรวดเร็ว

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น		
	n = 20		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. ฝ่ายบริหารสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันฯ อย่างเต็มที่	3.90	0.912	เห็นด้วยมาก
2. มีการประสานงานระหว่างโรงเรียน กับเทศบาลที่รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ	3.55	0.686	เห็นด้วยมาก
3. มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันฯ ตามเวลาที่กำหนด	3.65	0.587	เห็นด้วยมาก
4. มีการมอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน	3.95	0.510	เห็นด้วยมาก
รวม	3.76	0.476	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 8 พบว่ากลุ่มผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ มีการมอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงาน ของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจนรองลงมาคือ ฝ่ายบริหารสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันฯ อย่างเต็มที่ และมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันฯ ตามเวลาที่กำหนด

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean)และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	n = 20		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. สภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันมีผลกระทบต่อโครงการอาหารกลางวันฯ	3.75	0.639	เห็นด้วยมาก
2. ประชาชนในท้องถิ่นให้การช่วยเหลือโครงการอาหารกลางวันฯ	3.75	0.851	เห็นด้วยมาก
3. การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันฯ ไม่โปร่งใส	3.75	0.716	เห็นด้วยมาก
4. ประชาชนมีการร้องเรียน การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันฯ	3.80	0.616	เห็นด้วยมาก
5. ความขัดแย้งระหว่างบุคลากรมีผลกระทบต่อโครงการอาหารกลางวันฯ	3.70	0.571	เห็นด้วยมาก
6. การเปลี่ยนแปลงของรัฐบาลมีผลกระทบต่อโครงการอาหารกลางวันฯ	3.55	0.686	เห็นด้วยมาก
รวม	3.71	0.292	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 9 พบว่ากลุ่มผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ ประชาชนมีการร้องเรียนการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันฯ รองลงมาคือ สภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันมีผลกระทบต่อ โครงการอาหารกลางวันฯ และการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันฯ ไม่โปร่งใส

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean)และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน

ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	ระดับความคิดเห็น		
	n = 20		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. บุคลากรมีความเต็มใจในการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวัน	3.85	0.988	เห็นด้วยมาก
2. โครงการอาหารกลางวัน ได้รับการยอมรับว่าเป็นโครงการที่ดี	4.05	0.759	เห็นด้วยมาก
3. บุคลากรในโครงการอาหารกลางวัน มีการบริการที่ดี	4.00	0.649	เห็นด้วยมาก
4. บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.75	0.639	เห็นด้วยมาก
รวม	3.91	0.603	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ โครงการอาหารกลางวัน ได้รับการยอมรับว่าเป็นโครงการที่ดี รองลงมาคือ บุคลากรในโครงการอาหารกลางวัน มีการบริการที่ดี และบุคลากรมีความเต็มใจในการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวัน

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย(Mean)และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ผลของการนำโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น		
	n = 20		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. โครงการอาหารกลางวันฯ ช่วยลดค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครอง	3.60	0.754	เห็นด้วยมาก
2. ประชาชนในท้องถิ่นไม่ต้องการ โครงการอาหารกลางวันฯ	4.40	0.598	เห็นด้วยมาก
3. นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโครงการอาหารกลางวัน มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงขึ้น	4.10	0.641	เห็นด้วยมาก
4. โครงการอาหารกลางวันฯ สามารถแก้ไขปัญหาการขาดสารอาหารในนักเรียน	4.05	0.605	เห็นด้วยมาก
5. โครงการอาหารกลางวันฯ ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น	3.85	0.587	เห็นด้วยมาก
6. สามารถลดจำนวนการไม่มาเรียนของนักเรียนได้	3.85	0.671	เห็นด้วยมาก
รวม	3.97	0.364	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 11 พบว่ากลุ่มผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ ประชาชนในท้องถิ่นไม่ต้องการโครงการอาหารกลางวันฯ รองลงมาคือ นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโครงการอาหารกลางวัน มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงขึ้น และโครงการอาหารกลางวันฯ สามารถแก้ไขปัญหาการขาดสารอาหารในนักเรียน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานกลุ่มผู้บริหาร

ตอนที่ 2.1 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับปัจจัย และผลการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ตาราง 12 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามกลุ่มเพศ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	เพศ	Mean	S.D.	t	Sig.
1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	ชาย	3.86	0.376	0.699	0.494
	หญิง	3.75	0.269		
2. ด้านทรัพยากร	ชาย	4.25	0.477	2.160	0.045*
	หญิง	3.78	0.437		
3. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรม การนำนโยบายไปปฏิบัติ	ชาย	3.56	0.415	0.146	0.886
	หญิง	3.54	0.320		
4. ด้านลักษณะขององค์กรในการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ	ชาย	3.84	0.484	1.075	0.297
	หญิง	3.60	0.453		
5. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง	ชาย	3.69	0.295	-0.505	0.620
	หญิง	3.76	0.303		
6. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	ชาย	3.86	0.545	-0.466	0.647
	หญิง	4.00	0.735		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 12 พบว่ากลุ่มเพศ มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านทรัพยากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 13 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติจำแนกตามกลุ่มเพศ

ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	เพศ	Mean	S.D.	t	Sig.
ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ชาย	3.89	0.412	-1.316	0.205
	หญิง	4.11	0.209		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 13 พบว่ากลุ่มเพศ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 14 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามกลุ่มอายุ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของ นโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	0.000	0.000	0.002	0.967
	ภายในกลุ่ม	2.191	0.122		
	รวม	2.191			
2. ด้านทรัพยากร	ระหว่างกลุ่ม	0.122	0.122	0.459	0.507
	ภายในกลุ่ม	4.771	0.265		
	รวม	4.893			
3. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและ กิจกรรมการนํานโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.008	0.008	0.054	0.819
	ภายในกลุ่ม	2.680	0.149		
	รวม	2.688			

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
4. ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.450	0.450	2.099	0.165
	ภายในกลุ่ม	3.859	0.214		
	รวม	4.309			
5. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.000	0.000	0.003	0.959
	ภายในกลุ่ม	1.623	0.090		
	รวม	1.623			
6. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.132	0.132	0.351	0.561
	ภายในกลุ่ม	6.777	0.377		
	รวม	6.909			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 14 พบว่ากลุ่มอายุ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกๆด้าน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ การนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ในทุกๆด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง15 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามกลุ่มอายุ

ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.050	0.050	0.363	0.554
	ภายในกลุ่ม	2.480	0.138		
	รวม	2.530			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 15 พบว่ากลุ่มอายุ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 16 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามกลุ่มตำแหน่ง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ตำแหน่ง	Mean	S.D.	t	Sig.
1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	ผู้อำนวยการ	3.85	0.404	0.450	0.658
	รองผู้อำนวยการ	3.78	0.229		
2. ด้านทรัพยากร	ผู้อำนวยการ	4.19	0.524	1.125	0.275
	รองผู้อำนวยการ	3.93	0.469		
3. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ผู้อำนวยการ	3.56	0.424	0.095	0.926
	รองผู้อำนวยการ	3.55	0.316		
4. ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ผู้อำนวยการ	3.77	0.493	0.093	0.927
	รองผู้อำนวยการ	3.75	0.481		
5. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	ผู้อำนวยการ	3.70	0.293	-0.158	0.876
	รองผู้อำนวยการ	3.73	0.309		
6. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	ผู้อำนวยการ	3.85	0.597	-0.520	0.610
	รองผู้อำนวยการ	4.00	0.640		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 16 พบว่ากลุ่มตำแหน่ง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 17 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติจำแนกตามกลุ่มตำแหน่ง

ผลจากการนำโครงการอาหาร กลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ตำแหน่ง	Mean	S.D.	t	Sig.
ผลจากการนำโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไป ปฏิบัติ	ผู้อำนวยการ	3.91	0.425	-0.870	0.396
	รองผู้อำนวยการ	4.06	0.250		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 17 พบว่ากลุ่มตำแหน่ง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 18 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของ นโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	1.307	0.653	12.565	0.000*
	ภายในกลุ่ม	0.884	0.052		
	รวม	2.191			
2. ด้านทรัพยากร	ระหว่างกลุ่ม	1.086	0.543	2.425	0.118
	ภายในกลุ่ม	3.807	0.224		
	รวม	4.893			
3. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและ กิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.147	0.074	0.493	0.619
	ภายในกลุ่ม	2.541	0.149		
	รวม	2.688			

ตาราง 18 (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
4. ด้านลักษณะขององค์การในการนำ นโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.059	0.030	0.119	0.889
	ภายในกลุ่ม	4.250	0.250		
	รวม	4.309			
5. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.101	0.050	0.563	0.580
	ภายในกลุ่ม	1.522	0.090		
	รวม	1.623			
6. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.103	1.051	3.718	0.046*
	ภายในกลุ่ม	4.807	0.283		
	รวม	6.909			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 18 พบว่ากลุ่มขนาดโรงเรียน มีความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม แตกต่างกัน จำนวน 2 ด้าน คือด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย และด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD ดังแสดงในตาราง 17-18

ตาราง 19 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มรายคู่ตามวิธี LSD ใน ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.28	4.09	3.83
ขนาดเล็ก	3.28	-	0.808*	0.545*
ขนาดกลาง	4.09		-	0.263*
ขนาดใหญ่	3.83			-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 19 พบว่ากลุ่มขนาดโรงเรียนต่าง ๆ มีความคิดเห็นแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 คู่ ดังนี้ คู่ที่ 1 กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง มีระดับความเห็นในด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มากกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก คู่ที่ 2 กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับความเห็นในด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มากกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก และคู่ที่ 3 กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง มีระดับความเห็นในด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มากกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่

ตาราง 20 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มรายคู่ตามวิธี LSD ในด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.16	4.16	3.97
ขนาดเล็ก	3.16	-	1.000*	0.810*
ขนาดกลาง	4.16		-	0.189
ขนาดใหญ่	3.97			-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 20 พบว่ากลุ่มขนาดโรงเรียนต่าง ๆ มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ ดังนี้ คู่ที่ 1 กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง มีระดับความเห็นในด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน มากกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก และคู่ที่ 2 กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับความเห็นในด้านทัศนคติของผู้บริหาร มากกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก

ตาราง 21 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.529	0.264	2.245	0.136
	ภายในกลุ่ม	2.001	0.118		
	รวม	2.530			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 21 พบว่ากลุ่มขนาดโรงเรียน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 2.2 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้ ตัวแปรอิสระ 6 ตัว ตัวแปรตาม 1 ตัว ดังนี้

X_1	แทน	มาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย
X_2	แทน	ทรัพยากร
X_3	แทน	การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ
X_4	แทน	ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
X_5	แทน	เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
X_6	แทน	ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน
Y	แทน	ผลจาก การนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ตาราง 22 แสดงผล Stepwise multiple regression analysis ระหว่างปัจจัยการพยากรณ์กับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

Variable	R	R ²	Adj.R ²	b	Beta	t	Sig.
1. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง (X ₅)	0.467	0.218	0.175	0.583	0.467	2.242	0.038 [*]
Constant (a) = 1.806	S.E. = 0.970			F = 5.028 [*]			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 22 พบว่า ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ ผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ (Y) คือ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (X₅) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยสามารถอธิบาย ผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติได้ร้อยละ 21.8 และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน ได้ดังนี้

$$Y = 1.806 + 0.583(X_5)$$

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนากลุ่มครูผู้สอน

ตอนที่ 3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิต่างการศึกษา รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์การทำงาน ขนาดโรงเรียน

ตาราง 23 แสดงจำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มครูผู้สอน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	46	18.50
หญิง	203	81.50
รวม	249	100.00
2. อายุ		
20 – 30 ปี	110	44.20
31 – 40 ปี	78	31.30
41 – 50 ปี	48	19.30
51 ปีขึ้นไป	13	5.20
รวม	249	100.00
3. ตำแหน่ง		
ครูผู้สอน	249	100.00
รวม	249	100.00
4. วุฒิต่างการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00
ปริญญาตรี	171	68.70
สูงกว่าปริญญาตรี	78	31.30
รวม	249	100.00

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	118	47.40
10,001 – 20,000 บาท	70	28.10
20,001 – 30,000 บาท	56	22.50
30,001 บาท ขึ้นไป	5	2.00
รวม	249	100.00
6. ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	118	47.40
5 – 10 ปี	70	28.10
11 – 15 ปี	56	22.50
16 ปีขึ้นไป	5	2.00
รวม	249	100.00
7. ขนาดโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียน 120 คนลงมา)	47	18.90
โรงเรียนขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียน 121-499 คน)	144	57.80
โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน 500 คนขึ้นไป)	58	23.30
รวม	249	100.00

จากตาราง 23 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มครูผู้สอน จำนวน 249 คน พบว่า

1. กลุ่มครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 203 คน (ร้อยละ 81.50) รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 46 คน (ร้อยละ 18.50)

2. กลุ่มครูผู้สอนส่วนใหญ่มีอายุ 20 – 30 ปี จำนวน 110 คน (ร้อยละ 44.20) รองลงมาคือ กลุ่มที่มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 78 คน (ร้อยละ 31.30) และกลุ่มที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไปมีน้อยสุด จำนวน 13 คน (ร้อยละ 5.20)

3. กลุ่มครูผู้สอนทั้งหมดมีตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 249 คน (ร้อยละ 100.00)

4. กลุ่มครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 171 คน (ร้อยละ 68.70) รองลงมาคือ วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 78 คน (ร้อยละ 31.30)

5. กลุ่มครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 118 คน (ร้อยละ 47.40) รองลงมาคือ กลุ่มที่มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 70 คน (ร้อยละ 28.10) และกลุ่มที่มีรายได้ 30,001 บาท ขึ้นไปน้อยสุด จำนวน 5 คน (ร้อยละ 2.00)

6. กลุ่มครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 118 คน (ร้อยละ 47.40) รองลงมาคือ กลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี จำนวน 70 คน (ร้อยละ 28.10) และกลุ่มที่มีประสบการณ์การทำงาน 16 ปีขึ้นไปน้อยสุด จำนวน 5 คน (ร้อยละ 2.00)

7. กลุ่มครูผู้สอน ส่วนใหญ่มาจากโรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 114 คน (ร้อยละ 57.80) รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 58 คน (ร้อยละ 23.30) และโรงเรียนขนาดเล็ก มีน้อยสุด จำนวน 47 คน (ร้อยละ 18.90)

ตอนที่ 3.2 แสดงข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่ส่งผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น		
	n = 249		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	3.89	0.395	เห็นด้วยมาก
2. ด้านทรัพยากร	4.04	0.473	เห็นด้วยมาก
3. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร และกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	3.62	0.411	เห็นด้วยมาก
4. ด้านลักษณะขององค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	3.82	0.545	เห็นด้วยมาก
5. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	3.85	0.408	เห็นด้วยมาก
6. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	4.11	0.584	เห็นด้วยมาก
รวม	3.89	0.333	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 24 พบว่ากลุ่มครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน รองลงมาคือด้านทรัพยากร และด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	ระดับความคิดเห็น		
	n = 249		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน	4.11	0.412	เห็นด้วยมาก
2. โครงการอาหารกลางวัน มีการคัดสรรส่วนประกอบวัตถุดิบอาหารที่ได้มาตรฐาน	3.83	0.487	เห็นด้วยมาก
3. โครงการอาหารกลางวัน มีการถนอมคุณภาพของอาหารเป็นอย่างดี	3.53	0.695	เห็นด้วยมาก
4. โครงการอาหารกลางวัน จัดทำอาหารได้ครบหลักโภชนาการ 5 หมู่	3.99	0.654	เห็นด้วยมาก
5. โครงการอาหารกลางวัน ทำอาหารที่ปรุงสดใหม่ทุกวัน	3.99	0.696	เห็นด้วยมาก
6. โครงการอาหารกลางวัน มีการมีวิธีการทำอาหารที่เป็นมาตรฐาน	3.92	0.722	เห็นด้วยมาก
7. มีการประเมินผลรับรองคุณภาพโครงการอาหารกลางวันตามมาตรฐาน	3.92	0.626	เห็นด้วยมาก
รวม	3.89	0.395	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 25 พบว่ากลุ่มครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษามีวัตถุประสงค์เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รองลงมาคือ โครงการอาหารกลางวัน จัดทำอาหารได้ครบหลักโภชนาการ 5 หมู่ และโครงการอาหารกลางวัน ทำอาหารที่ปรุงสดใหม่ทุกวัน

ตาราง 26 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านทรัพยากร

ด้านทรัพยากร	ระดับความคิดเห็น		
	n = 249		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. มีการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการอาหารกลางวันอย่างเหมาะสม	4.12	0.659	เห็นด้วยมาก
2. โครงการอาหารกลางวัน มีอุปกรณ์ทำจากวัสดุที่ไม่เป็นอันตราย	4.14	0.696	เห็นด้วยมาก
3. บุคลากรมีความชำนาญในการปรุงอาหาร	3.93	0.756	เห็นด้วยมาก
4. สถานที่ปรุงอาหารมีความสะอาดไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค เช่น หนู และแมลงสาบ	3.96	0.611	เห็นด้วยมาก
5. มีการจัดเก็บขยะทุกวัน	3.99	0.793	เห็นด้วยมาก
6. คนปรุงอาหารใส่ผ้ากันเปื้อน และหมวกคลุมผมเสมอ	4.11	0.767	เห็นด้วยมาก
รวม	4.04	0.473	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 26 พบว่ากลุ่มครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือโครงการอาหารกลางวัน มีอุปกรณ์ทำจากวัสดุที่ไม่เป็นอันตราย รองลงมาคือ มีการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการอาหารกลางวัน อย่างเหมาะสม และ คนปรุงอาหารใส่ผ้ากันเปื้อน และหมวกคลุมผมเสมอ

ตาราง 27 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น		
	n = 249		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหาร และบุคลากรเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน มีความชัดเจน	3.98	0.615	เห็นด้วยมาก
2. มีการอธิบายเนื้อหาโครงการอาหารกลางวัน ให้บุคลากรรับรู้อย่างทั่วถึง	3.96	0.567	เห็นด้วยมาก
3. โรงเรียนได้รับหนังสือคำสั่งเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน อย่างรวดเร็ว	3.56	0.607	เห็นด้วยมาก
4. มีขั้นตอนการติดต่อที่เป็นทางการมากเกินไป	3.30	0.555	เห็นด้วยปานกลาง
5. มีการประชาสัมพันธ์โครงการอาหารกลางวันผ่านระบบอินเทอร์เน็ต	3.31	0.775	เห็นด้วยปานกลาง
รวม	3.62	0.411	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 27 พบว่ากลุ่มครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหาร และบุคลากรเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน มีความชัดเจน รองลงมาคือ มีการอธิบายเนื้อหาโครงการอาหารกลางวัน ให้บุคลากรรับรู้อย่างทั่วถึง และโรงเรียนได้รับหนังสือคำสั่งเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน อย่างรวดเร็ว

ตาราง 28 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น		
	n = 249		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. ฝ่ายบริหารสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันฯ อย่างเต็มที่	3.84	0.947	เห็นด้วยมาก
2. มีการประสานงานระหว่างโรงเรียน กับเทศบาลที่รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ	3.67	0.717	เห็นด้วยมาก
3. มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันฯ ตามเวลาที่กำหนด	3.84	0.506	เห็นด้วยมาก
4. มีการมอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน	3.94	0.632	เห็นด้วยมาก
รวม	3.82	0.545	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 28 พบว่ากลุ่มครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ มีการมอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงาน ของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจนรองลงมาคือ มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันฯ ตามเวลาที่กำหนด และฝ่ายบริหารสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันฯ อย่างเต็มที่

ตาราง 29 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	n = 249		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. สภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันมีผลกระทบต่อโครงการอาหารกลางวันฯ	3.83	0.797	เห็นด้วยมาก
2. ประชาชนในท้องถิ่นให้การช่วยเหลือโครงการอาหารกลางวันฯ	3.94	0.864	เห็นด้วยมาก
3. การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันฯ ไม่โปร่งใส	3.88	0.700	เห็นด้วยมาก
4. ประชาชนมีการร้องเรียน การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันฯ	3.98	0.654	เห็นด้วยมาก
5. ความขัดแย้งระหว่างบุคลากรมีผลกระทบต่อโครงการอาหารกลางวันฯ	3.92	0.667	เห็นด้วยมาก
6. การเปลี่ยนแปลงของรัฐบาลมีผลกระทบต่อโครงการอาหารกลางวันฯ	3.55	0.677	เห็นด้วยมาก
รวม	3.85	0.408	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 29 พบว่ากลุ่มครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ ประชาชนมีการร้องเรียนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันฯ รองลงมาคือ ประชาชนในท้องถิ่นให้การช่วยเหลือโครงการอาหารกลางวันฯ และความขัดแย้งระหว่างบุคลากรมีผลกระทบต่อโครงการอาหารกลางวันฯ

ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน

ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	ระดับความคิดเห็น		
	n = 249		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. บุคลากรมีความเต็มใจในการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวัน	4.12	0.822	เห็นด้วยมาก
2. โครงการอาหารกลางวัน ได้รับการยอมรับว่าเป็นโครงการที่ดี	4.27	0.676	เห็นด้วยมาก
3. บุคลากรในโครงการอาหารกลางวัน มีการบริการที่ดี	4.16	0.631	เห็นด้วยมาก
4. บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.90	0.744	เห็นด้วยมาก
รวม	4.11	0.584	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 30 พบว่า กลุ่มครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ โครงการอาหารกลางวัน ได้รับการยอมรับว่าเป็นโครงการที่ดี รองลงมาคือ บุคลากรในโครงการอาหารกลางวัน มีการบริการที่ดี และบุคลากรมีความเต็มใจในการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวัน

ตาราง 31 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ผลของการนำโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น		
	n = 249		
	Mean	S.D.	ระดับ
1. โครงการอาหารกลางวันฯ ช่วยลดค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครอง	3.62	0.674	เห็นด้วยมาก
2. ประชาชนในท้องถิ่นไม่ต้องการ โครงการอาหารกลางวันฯ	4.52	0.547	เห็นด้วยมากที่สุด
3. นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโครงการอาหารกลางวัน มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงขึ้น	4.16	0.691	เห็นด้วยมาก
4. โครงการอาหารกลางวันฯ สามารถแก้ไขปัญหาการขาดสารอาหารในนักเรียน	4.24	0.568	เห็นด้วยมาก
5. โครงการอาหารกลางวันฯ ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น	3.88	0.634	เห็นด้วยมาก
6. สามารถลดจำนวนการไม่มาเรียนของนักเรียนได้	3.91	0.684	เห็นด้วยมาก
รวม	4.05	0.412	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 31 พบว่ากลุ่ม ครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มของค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ความคิดเห็นที่อยู่ใน 3 อันดับแรกคือ ประชาชนในท้องถิ่นไม่ต้องการโครงการอาหารกลางวันฯ รองลงมาคือ โครงการอาหารกลางวันฯ สามารถแก้ไขปัญหาการขาดสารอาหารในนักเรียน และนักเรียนที่ได้เข้าร่วมโครงการอาหารกลางวัน มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงขึ้น

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานกลุ่มผู้สอน

ตอนที่ 4.1 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับปัจจัย และผลการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ตาราง 32 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามกลุ่มเพศ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	เพศ	Mean	S.D.	t	Sig.
1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	ชาย	3.88	0.457	-0.318	0.751
	หญิง	3.90	0.381		
2. ด้านทรัพยากร	ชาย	3.96	0.491	-1.238	0.217
	หญิง	4.06	0.468		
3. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรม การนำนโยบายไปปฏิบัติ	ชาย	3.65	0.458	0.571	0.569
	หญิง	3.61	0.400		
4. ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ	ชาย	3.89	0.538	1.038	0.300
	หญิง	3.80	0.547		
5. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง	ชาย	3.91	0.470	1.192	0.234
	หญิง	3.83	0.393		
6. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	ชาย	4.22	0.626	1.448	0.149
	หญิง	4.08	0.573		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 32 พบว่ากลุ่มเพศ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ในทุกๆด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 33 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามกลุ่มเพศ

ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	เพศ	Mean	S.D.	t	Sig.
ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ชาย	4.13	0.422	1.379	0.169
	หญิง	4.04	0.409		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 33 พบว่ากลุ่มเพศ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 34 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามกลุ่มอายุ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของ นโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	0.167	0.056	0.353	0.787
	ภายในกลุ่ม	38.602	0.158		
	รวม	38.769			
2. ด้านทรัพยากร	ระหว่างกลุ่ม	0.658	0.219	0.979	0.403
	ภายในกลุ่ม	54.905	0.224		
	รวม	55.563			

ตาราง 34 (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
3. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและ กิจกรรมการดำเนินงานไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.123	0.041	0.241	0.868
	ภายในกลุ่ม	41.848	0.171		
	รวม	41.971			
4. ด้านลักษณะขององค์กรในการนำ นโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.916	0.305	1.025	0.382
	ภายในกลุ่ม	73.006	0.298		
	รวม	73.922			
5. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.391	0.130	0.778	0.507
	ภายในกลุ่ม	41.046	0.168		
	รวม	41.437			
6. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.766	0.255	0.746	0.526
	ภายในกลุ่ม	83.946	0.343		
	รวม	84.713			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 34 พบว่ากลุ่มอายุ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 35 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไป จำแนกตามกลุ่มอายุ

ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.591	0.197	1.160	0.326
	ภายในกลุ่ม	41.644	0.170		
	รวม	42.235			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 35 พบว่ากลุ่มอายุ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 36 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	0.022	0.022	0.143	0.706
	ภายในกลุ่ม	38.746	0.157		
	รวม	38.769			
2. ด้านทรัพยากร	ระหว่างกลุ่ม	0.457	0.457	2.048	0.154
	ภายในกลุ่ม	55.106	.223		
	รวม	55.563			
3. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรม การนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.001	0.001	0.003	0.955
	ภายในกลุ่ม	41.971	0.170		
	รวม	41.971			

ตาราง 36 (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
4. ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.009	0.009	0.030	0.863
	ภายในกลุ่ม	73.913	0.299		
	รวม	73.922			
5. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.037	0.037	0.221	0.638
	ภายในกลุ่ม	41.400	0.168		
	รวม	41.437			
6. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.359	0.359	1.051	0.306
	ภายในกลุ่ม	84.354	0.342		
	รวม	84.713			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 36 พบว่ากลุ่มผู้มีการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกๆด้าน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ในทุกๆด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 37 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.049	0.049	0.289	0.591
	ภายในกลุ่ม	42.186	0.171		
	รวม	42.235			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 37 พบว่ากลุ่มผู้มีการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 38 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามรายได้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	0.176	0.059	0.373	0.772
	ภายในกลุ่ม	38.592	0.158		
	รวม	38.769			
2. ด้านทรัพยากร	ระหว่างกลุ่ม	0.532	0.177	0.790	0.501
	ภายในกลุ่ม	55.031	.225		
	รวม	55.563			
3. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.298	0.099	0.585	0.625
	ภายในกลุ่ม	41.673	0.170		
	รวม	41.971			
4. ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.413	0.138	0.458	0.712
	ภายในกลุ่ม	73.510	0.300		
	รวม	73.922			
5. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.215	0.072	0.425	0.735
	ภายในกลุ่ม	41.223	0.168		
	รวม	41.437			
6. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.091	0.697	2.067	0.105
	ภายในกลุ่ม	82.622	0.337		
	รวม	84.713			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 38 พบว่ากลุ่มรายได้ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ในทุกๆด้าน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ การนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ ในทุกๆด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 39 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามรายได้

ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.733	0.244	1.443	0.231
	ภายในกลุ่ม	41.502	0.169		
	รวม	42.235			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 39 พบว่ากลุ่มรายได้ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 40 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของ นโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	0.176	0.059	0.373	0.772
	ภายในกลุ่ม	38.592	0.158		
	รวม	38.769			

ตาราง 40 (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
2. ด้านทรัพยากร	ระหว่างกลุ่ม	0.532	0.177	0.790	0.501
	ภายในกลุ่ม	55.031	0.225		
	รวม	55.563			
3. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการนโยบายนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.298	0.099	0.585	0.625
	ภายในกลุ่ม	41.673	0.170		
	รวม	41.971			
4. ด้านลักษณะขององค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.413	0.138	0.458	0.712
	ภายในกลุ่ม	73.510	0.300		
	รวม	73.922			
5. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.215	0.072	0.425	0.735
	ภายในกลุ่ม	41.223	0.168		
	รวม	41.437			
6. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.091	0.697	2.067	0.105
	ภายในกลุ่ม	82.622	0.337		
	รวม	84.713			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 40 พบว่ากลุ่มประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ ในทุกๆด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 41 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่อง ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน

ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.733	0.244	1.443	0.231
	ภายในกลุ่ม	41.502	0.169		
	รวม	42.235			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 41 พบว่ากลุ่มประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับผล จากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

ตาราง 42 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่อง ปัจจัย ที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามขนาด โรงเรียน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
1. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของ นโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	0.147	0.073	0.468	0.627
	ภายในกลุ่ม	38.622	0.157		
	รวม	38.769			
2. ด้านทรัพยากร	ระหว่างกลุ่ม	0.568	0.284	1.271	0.282
	ภายในกลุ่ม	54.994	0.224		
	รวม	55.563			

ตาราง 42 (ต่อ)

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกรนำโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
3. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและ กิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.015	0.008	0.045	0.956
	ภายในกลุ่ม	41.956	0.171		
	รวม	41.971			
4. ด้านลักษณะขององค์การในการนำ นโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2.161	1.080	3.704	0.026 [*]
	ภายในกลุ่ม	71.761	0.292		
	รวม	73.922			
5. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง	ระหว่างกลุ่ม	0.392	0.196	1.174	0.311
	ภายในกลุ่ม	41.046	0.167		
	รวม	41.437			
6. ด้านทัศนคติของผู้บริหาร	ระหว่างกลุ่ม	0.294	0.147	0.429	0.652
	ภายในกลุ่ม	84.418	0.343		
	รวม	84.713			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 42 พบว่ากลุ่มขนาดโรงเรียน มีความคิดเห็นระหว่างกลุ่มแตกต่างกันในด้าน
ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่ง ผลต่อการนำโครงการอาหาร
กลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบ
ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD ดังแสดงในตาราง 41

ตาราง 43 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มรายคู่ตามวิธี LSD ในด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.95	3.74	3.90
ขนาดเล็ก	3.95	-	0.214*	0.052
ขนาดกลาง	3.74		-	-0.162
ขนาดใหญ่	3.90			-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 43 พบว่ากลุ่มขนาดโรงเรียนต่าง ๆ มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ คือกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับความเห็นในด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มากกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง

ตาราง 44 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างกลุ่มในเรื่องผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	แหล่งความแปรปรวน	SS	MS	F	Sig.
ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.206	0.103	0.602	0.548
	ภายในกลุ่ม	42.029	0.171		
	รวม	42.235			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 44 พบว่ากลุ่มขนาดโรงเรียน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ตัวแปรอิสระ 6 ตัว ตัวแปรตาม 1 ตัว ดังนี้

X_1	แทน	มาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย
X_2	แทน	ทรัพยากร
X_3	แทน	การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ
X_4	แทน	ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
X_5	แทน	เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง
X_6	แทน	ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน
Y	แทน	ผลจาก การนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ

ตาราง 45 แสดงผล Stepwise multiple regression analysis ระหว่างปัจจัยพยากรณ์กับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

Variable	R	R ²	Adj.R ²	b	Beta	t	Sig.
ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ(X_3)	0.620	0.384	0.382	0.622	0.620	12.419	0.000 [*]
ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ(X_3)	0.699	0.489	0.485	0.489	0.487	9.883	0.000 [*]
ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน(X_6)				0.247	0.350	7.094	0.000 [*]
ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ(X_3)	0.709	0.502	0.496	0.449	0.448	8.766	0.000 [*]
ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน(X_6)				0.194	0.274	4.816	0.000 [*]
ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง(X_5)				0.152	0.150	2.547	0.011 [*]

ตาราง 45 (ต่อ)

Variable	R	R ²	Adj.R ²	b	Beta	t	Sig.
ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การ และกิจกรรมการนำนโยบายไป ปฏิบัติ(X ₃)	0.715	0.511	0.503	0.462	0.461	9.016	0.000 [*]
ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน(X ₆)				0.225	0.318	5.284	0.000 [*]
ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง(X ₅)				0.155	0.153	2.616	0.009 [*]
ด้านลักษณะขององค์การในการนำ นโยบายไปปฏิบัติ(X ₄)				-0.082	-0.108	-2.123	0.035 [*]
Constant (a) = 1.179	S.E. = 0.208			F = 63.785 [*]			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 45 พบว่าปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ ผลต่อการนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ(Y) มี 4 ปัจจัย คือ ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ (X₃) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน(X₆) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (X₅) และด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (X₄) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยสามารถอธิบายความผันแปรของผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติได้ร้อยละ 51.1 และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ ดังนี้

$$Y = 1.179 + 0.462(X_3) + 0.225(X_6) + 0.155(X_5) - 0.082(X_4)$$

ส่วนที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะทั้ง 6 ด้าน โดยมีดังต่อไปนี้

5.1 ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (x_1)

- มาตรฐานทางโภชนาการไม่ชัดเจน
- วัตถุประสงค์ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน
- โครงการฯไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทุกที่

5.2 ด้านการทรัพยากร (x_2)

- เงินรายหัว 13 บาท ต่อวันน้อยเกินไป
- สถานที่การจัดทำโครงการฯ มีความแตกต่างกัน
- การจัดคนไม่เหมาะสมกับงาน

5.3 ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการ (x_3)

- หนังสือคำสั่งที่ได้รับไม่ชัดเจน
- อุปกรณ์ที่ใช้สื่อสารไม่ทันสมัย
- ผู้ที่รับหนังสือคำสั่งไม่มีความรู้เรื่องโครงการฯ

5.4 ด้านลักษณะขององค์การในการนํานโยบายไปปฏิบัติ (x_4)

- การคัดเลือกคนขึ้นอยู่กับผู้บริหาร
- ในองค์การไม่มีการประสานงานกัน

5.5 ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (x_5)

- ภาวะทางเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อราคาอาหาร
- สภาพทางชุมชนในท้องถิ่นมีการเคลื่อนไหวทั้งทางบวกและทางลบ
- การเมืองในท้องถิ่นมีการแสวงหาผลประโยชน์กับโครงการฯ

5.6 ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน (x_6)

- ทัศนคติการจัดทำโครงการฯ ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร
- ทัศนคติจากผู้ร่วมปฏิบัติงานในโครงการฯ มีความเข้าใจไม่ตรงกัน
- ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในโครงการฯ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปทำการประมวลผล โดยใช้โปรแกรม SPSS ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. กลุ่มบุคคลที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยและผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติแตกต่างกัน
2. กลุ่มขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้ความคิดเห็น ที่มีต่อปัจจัย และผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติแตกต่างกัน
3. ปัจจัยด้านมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย , ปัจจัยด้านทรัพยากร , ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์ การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ , ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ, ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 12 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 8 คน และครูผู้สอน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 249 คน รวมทั้งสิ้น 269 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ใช้สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนากลุ่มผู้บริหาร ประกอบด้วย

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการอธิบายระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 2 สถิติเชิงอนุมานกลุ่มผู้บริหาร ประกอบด้วย

1. คุณสมบัติส่วนบุคคลกับความเห็นที่มีต่อปัจจัยและผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน วิเคราะห์โดยใช้ t-test (กรณีที่มีตัวแปร 2 ตัว) , One-Way ANOVA (กรณีที่มีตัวแปร 3 ตัว)
2. ขนาดของโรงเรียนกับความเห็นที่มีต่อปัจจัยและผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน วิเคราะห์โดยใช้ One Way ANOVA (กรณีที่มีตัวแปร 3 ตัว) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD
3. ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านทรัพยากร ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมการ นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านลักษณะขององค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติของผู้บริหาร ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ วิเคราะห์โดยใช้ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนากลุ่มครูผู้สอน ประกอบด้วย

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการอธิบายระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 4 สถิติเชิงอนุมานกลุ่มครูผู้สอน ประกอบด้วย

1. คุณสมบัติส่วนบุคคลกับความเห็นที่มีต่อปัจจัยและผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน วิเคราะห์โดยใช้ t-test (กรณีที่มีตัวแปร 2 ตัว), One-Way ANOVA (กรณีที่มีตัวแปร 3 ตัว)
2. ขนาดของโรงเรียนกับความเห็นที่มีต่อปัจจัยและผลของการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน วิเคราะห์โดยใช้ One-Way ANOVA (กรณีที่มีตัวแปร 3 ตัว) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD
3. ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านทรัพยากร ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติของครูผู้สอน ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ วิเคราะห์โดยใช้ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์สมมติฐาน

กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

กลุ่มเพศ มีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านทรัพยากร

กลุ่มอายุ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำ

โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

กลุ่มตำแหน่ง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำ

โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

กลุ่มขนาดโรงเรียน มีความคิดเห็นระหว่างกลุ่มแตกต่างกันจำนวน 2 ด้าน คือด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง มีระดับความเห็น มากกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับความเห็น มากกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก และกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง มีระดับความเห็น มากกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ และด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง มีระดับความเห็น มากกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก และกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับความเห็น มากกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก

ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ตาราง 46 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้บริหารกับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ข้อมูลทั่วไป	แตกต่าง	ไม่แตกต่าง
1. เพศ	✓	
2. อายุ		✓
3. ตำแหน่ง		✓
4. ขนาดโรงเรียน	✓	

ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ตาราง 47 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างข้อมูลทั่วไปของกลุ่มครูผู้สอนกับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ข้อมูลทั่วไป	แตกต่าง	ไม่แตกต่าง
1. เพศ		✓
2. อายุ		✓
3. วุฒิการศึกษา		✓
4. รายได้		✓
5. ประสบการณ์การทำงาน		✓
6. ขนาดโรงเรียน	✓	

จากตาราง 45 พบว่า กลุ่มเพศ กลุ่มอายุ กลุ่มวุฒิการศึกษา กลุ่มรายได้ กลุ่ม ประสบการณ์การทำงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และกลุ่มขนาดโรงเรียนมีความ คิดเห็นแตกต่างกัน เกี่ยวกับผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. กลุ่มผู้บริหาร

1.1 การอภิปรายผลความแตกต่างของความคิดเห็นจากคุณลักษณะส่วนบุคคล

ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1.1 ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย กลุ่มขนาดโรงเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อันเนื่องมาจาก โรงเรียนแต่ละขนาดมีเงื่อนไข กฎเกณฑ์ และแนวทางในการบริหารงานที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ผู้บริหารที่มาจากกลุ่มโรงเรียนขนาดต่างกันจึงมีความเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดาวรุ่ง คีรีแสง (2541) ที่ว่าปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ด้านงบประมาณ โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาบ ประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิษณุ อุบลแก้ว (2543) ที่ว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน และผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันแตกต่างกัน

1.1.2 ด้านทรัพยากร กลุ่มเพศ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อันเนื่องมาจาก เพศหญิงจะมีความรู้ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ และความใกล้ชิดเกี่ยวกับการทำอาหารมากกว่าเพศชาย ประกอบกับทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการได้แก่ การเงิน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ น้ำดื่ม วัสดุที่ใช้ในการประกอบอาหาร และบุคคลที่เกี่ยวข้องในแต่ละโรงเรียนยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันจึงทำให้แต่ละโรงเรียนมีความพร้อมไม่เท่ากันในการนำโครงการอาหารกลางวันไปปฏิบัติจึงส่งผลให้ผู้บริหารที่เพศต่างกันจึงมีความเห็นที่แตกต่างกัน

1.1.3 ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน กลุ่มขนาดโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เนื่องมาจากโรงเรียนแต่ละขนาดมีเงื่อนไข กฎเกณฑ์ และแนวทางในการบริหารงานที่แตกต่างกันส่งผลให้ผู้บริหารที่มาจากกลุ่มโรงเรียนขนาดต่างกันจึงมีความเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิษณุ อุบลแก้ว (2543) ที่ว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันและผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันแตกต่างกัน

1.2 การอภิปรายผลของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกรนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ ขั้นตอน ปรากฏว่ามีปัจจัยเพียง 1 ตัว คือ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยสามารถอธิบายความผันแปรของผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติได้ร้อยละ 21.8 แสดงว่าเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีความมั่นคงสูงก็จะทำให้ ผลจากการนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จสูง อันเนื่องมาจาก งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการมีจำนวนจำกัดหากได้รับการสนับสนุนส่งเสริมผลักดันจากชุมชน นักการเมือง ก็จะทำให้โครงการอาหารกลางวันประสบผลสำเร็จมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แวน มีเตอร์และ แวน ฮอร์น (Van Meter; & Van Horn. 1975) ที่ว่าเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เป็นเงื่อนไขและปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญมีอิทธิพลต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวของนโยบายสาธารณะ รวมทั้งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์กร

2. กลุ่มครูผู้สอน

2.1 การอภิปรายผลความแตกต่างของความคิดเห็นจากคุณลักษณะส่วนบุคคล

ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1.1 ด้านลักษณะขององค์การในการนํานโยบายไปปฏิบัติ กลุ่มขนาดโรงเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อันเนื่องมาจาก โรงเรียนแต่ละขนาดมีเงื่อนไข กฎเกณฑ์และแนวทางในการบริหารงานที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ครูผู้สอนที่มาจากกลุ่มโรงเรียนขนาดต่างกันจึงมีความเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดาวรุ่ง คีรีแสง (2541) ที่ว่าปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ด้านงบประมาณ โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหางบประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิษณุ อุบลแก้ว (2543) ที่ว่าครูหัวหน้ารับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันที่มีโรงเรียนขนาดต่างกันและครูหัวหน้ารับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันแตกต่างกัน

2.2 การอภิปรายผล ของปัจจัยที่ส่งผลต่อ การนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษาไปปฏิบัติ

2.1.2 ผลจากการวิเคราะห์ที่ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ ขั้นตอน ปากฎว่ามีปัจจัยทำนายทั้งสิ้น 4 ตัว ที่เข้าสู่สมการทำนาย คือ

2.2.1 ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนํานโยบายไปปฏิบัติ

2.2.2 ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน

2.2.3 ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

2.2.4 ด้านลักษณะขององค์การในการนํานโยบายไปปฏิบัติ

โดยสามารถอธิบายความผันแปรของ ผลต่อ การนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประถมศึกษา ไปปฏิบัติ ได้ร้อยละ 51.1 ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า การสื่อสารระหว่าง องค์การและ กิจกรรมการนํานโยบายไปปฏิบัติ ดี ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ดี เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองดี แม้ลักษณะขององค์การในการนํานโยบายไปปฏิบัติ ไม่ดี จะทำให้ ผลจากการนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ ได้ผลดี อันเนื่องมาจาก ถ้ามีรูปแบบ การสื่อสารที่ชัดเจนเข้าใจง่ายระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติ ก็จะทำให้ลดปัญหาความไม่เข้าใจในการทำงานได้ ประกอบกับได้รับการสนับสนุนจากชุมชนแวดล้อม และฝ่ายการเมืองก็จะทำให้โครงการประสบผลสำเร็จง่ายขึ้นเนื่องจากมีความคล่องตัวในเรื่องงบประมาณ อีกทั้งผู้ปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่ดีในการทำงานก็จะเป็นส่วนเสริมให้เกิดความร่วมมือสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้นลักษณะขององค์การในการนํานโยบายไปปฏิบัติไม่ดีจึงส่งผลต่อความสำเร็จของการนำโครงการอาหารกลางวันไปปฏิบัติ

น้อยซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น (Van Meter; & Van Horn. 1975) ที่ว่า เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เป็นเงื่อนไขและปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญมีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายสาธารณะ รวมทั้งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การ การสื่อสารที่แม่นยำจะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน การสื่อสารภายใน และภายนอกองค์การเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน ซึ่งผู้ที่ติดต่อสื่อสารอาจผิดพลาดได้ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม การนำนโยบายไปปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องมีกลไกและวิธีการเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติหน้าที่ด้วยวิธีการที่สอดคล้องกับมาตรฐานและวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จักรพงษ์ บุญเลิศ (2541) ที่พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดโครงการอาหารกลางวันแบบโรงเรียนจัดบริการเอง และผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจริงได้อย่างสม่ำเสมอ สามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนภายหลังจากดำเนินการโครงการอาหารกลางวัน นักเรียนทุกคนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าและถูกหลักโภชนาการ มีลักษณะนิสัยดี เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร ความสะอาด การทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อ พกติดกรรมในการรับประทาน อาหารของนักเรียนรู้จักแบ่งปันอาหารซึ่งกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ แวน มีเตอร์และแวน ฮอร์น (Van Meter; & Van Horn. 1975) ที่ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากผู้ปฏิบัติงานขาดความตั้งใจและไม่เต็มใจในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

การพยากรณ์ผลจากการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ได้แก่ การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทศนคติของผู้ปฏิบัติงาน เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้น ผู้บริหาร และครูผู้สอนซึ่งมีภารกิจหลักในการ นำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมไปปฏิบัติ จึงควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา ดังนี้

1. ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ

- ในการนำโครงการอาหารกลางวันไปปฏิบัติจำเป็นต้องมีการติดต่อประสานงานกันหลายฝ่ายเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการทำงานทุกโรงเรียนควรกำหนดแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน

- เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน ทุกโรงเรียนควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานที่ได้มาตรฐานและทันสมัยมาใช้

2. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน

- ผู้บริหารควรค้นหาวิธีการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมองค์กร แสวงหาวิธีกระตุ้นให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการอาหารกลางวันมี ความกระตือรือร้น และมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณ ตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้ง การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยจัดให้มีการเปิดรับความคิดเห็นของพนักงานเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของพนักงาน

- ผู้บริหารควรจัดให้มีกิจกรรมอบรม สัมมนา ส่งเสริมให้ความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพ และปรับทัศนคติของผู้บังคับบัญชา และครูผู้สอน ให้เข้าใจและรับรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

- ผู้บริหารควรส่งเสริม การจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันของพนักงานอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการจัดอบรม สัมมนา การจัดแข่งขันกีฬาเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานฝ่ายต่างๆ เป็นต้น เพื่อรักษา และเพิ่มสัมพันธภาพให้พนักงานในองค์กรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเป็นทีม

3. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

- ควรจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินโครงการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการแสวงหาผลประโยชน์กับโครงการอาหารกลางวันของกลุ่มนายทุนหรือนักการเมืองท้องถิ่น

- โรงเรียนขนาดเล็ก บางแหล่งขาดแคลนเงินในการจัดซื้ออุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ที่จะมาใช้ประกอบอาหารมี ราคาแพง ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องระเบียบ ขั้นตอน การบัญชีและการใช้จ่ายเงินในโครงการ ควรจะส่งครูไปเรียนรู้ทำความเข้าใจในระเบียบกับหน่วยงานโดยตรง ส่วนวัสดุอุปกรณ์ควรจะใช้วัสดุที่ มีตามฤดูกาลจะทำให้ใช้งบประมาณลดลงมีเงินที่จะเหลือไปซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ หรือจัดตั้งกองทุนอาหารกลางวันสำหรับขอรับการสนับสนุน จาก ประชาชน หน่วยงานเอกชนเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้

4. ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรครูที่จบโภชนาการโดยตรงมาปฏิบัติงานทุกโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาในเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ โดยทำการศึกษากลุ่ม ตัวอย่างที่เป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ด้วย เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกัน จะได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ และนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป
2. ควรทำการศึกษาปัญหาและการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการนำนโยบายโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ บัณฑิตของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต เพื่อที่จะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนานโยบายต่อไป

บรรณานุกรม

- กนกพร เจริญประยูร. (2548). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของสถานศึกษาประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. ถ่ายเอกสาร.
- กมล วัฒนา ยิ่งเจริญชัย. (2541). ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- กมล ส่งวัฒนา; และสมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2531). การประเมินโครงการ. สงขลา: ภาคศึกษารัฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กรมอนามัย. (2538). แผนงานโภชนาการ ปี 2538. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). แนวดำเนินการโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: คู่มือภาคปฏิบัติ.
-(2545). เอกสารอ้างอิงโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการอาหารกลางวันกระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- กองโรงเรียน สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2540). โครงการทุนจัดทำอาหารกลางวันนักเรียนยากจน ปีงบประมาณ 2545. กรุงเทพฯ: ถ่ายเอกสาร.
- จักรพันธ์ บุญเลิศ. (2541). สภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงราย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จุไร พิมพ์วาปี. (2546). การศึกษาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชวลิต พุททวงศ์. (2545). โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนเพื่อพัฒนาสุขภาพและสุขนิสัยของเด็ก. กรุงเทพฯ: สุขศึกษาพลศึกษาสันทนการ.
- ดาวรุ่ง คีรีแสง. (2541). สภาพและปัญหาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ณอมศรี คงทน. (2546). สภาพการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ธีรวิมล ประทุมพรรัตน์. (2534). การบริหารกิจกรรมนักเรียน. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

บุษรา เงินอำนวย. (2546). *ความพึงพอใจของนักเรียน ต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*

ประทุม รอดประเสริฐ. (2537). *การบริหารโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เนติกุล
การพิมพ์.*

ประถม แสงสว่าง. (2524). *การบริหารการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์.*

ประยงค์ จินดาวงศ์. (2531). *คู่มือการนิเทศและติดตามผลการจัดโครงการอาหารกลางวันใน
โรงเรียนประถมศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*

ปริญติ วงศ์ิเบศร์. (2542). *ระบบการจัดโครงการเกษตรเพื่อโครงการอาหารกลางวันตาม
พระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี : ศึกษาเฉพาะกรณี
โรงเรียนบ้านอีกุด สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภออุทุมพรพิสัย สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*

พจนีย์ กลิ่นเกษร. (2545). *โครงการสุขภาพในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ:
พิสิษฐ์การพิมพ์.*

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่
74 ก. หน้า 29.*

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2527). *การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา หน่วยที่ 1-6.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*

ยุพิน ธรรมศิริ. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.*

รัชฎาภา อมาตยกุล. (2541). *ศึกษาสภาพการดำเนินการ ความต้องการและปัญหาอุปสรรคใน
การจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ:
สำนักการศึกษา.*

ฤาเดช เกิดวิชัย. (2531). *การศึกษาการจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดอุดรดิตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา
บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: ถ่ายเอกสาร.*

- ลำดวน เศวตมัลย์. (2536). *การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียน*. ในเอกสารประกอบคำบรรยายการฝึกอบรมหลักสูตรนักการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 4-5. กรุงเทพฯ: ถ่ายเอกสาร.
- วรรณรัตน์ วงศ์ศรีจินดา. (2549). *ความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- วิลาวัลย์ เพ็งพานิช. (2539). *สภาพและปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วีระชัย ศรีเมือง. (2533). *การประเมินผลโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ศตวรรษ พลมณี. (2545). *การประยุกต์ทฤษฎีอรรถประโยชน์หลักขณในการจัดลำดับความสำคัญของรูปแบบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริลักษณ์ อุพานิช. (2539). *การสำรวจภาวะโภชนาการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะโภชนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสุโขทัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย สุขสด. (2544). *การประเมินโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2544). *รายงานการประเมินผลกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2545). *รายงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนประถมศึกษาโดยการจัดกิจกรรมการสอนเพื่ออาหารกลางวัน*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
-(2547). *คู่มือการจัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน*. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์นพิมพ์.

สุชาติดา ข้าหลุ่น. (2538). *การศึกษาการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุพิชญา อีรกุล. (2535). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 3)*.
สมุทรปราการ: ขนิษฐาการพิมพ์.

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2545). *การจัดทำอาหารกลางวัน
นักเรียนปีงบประมาณ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: ถ่ายเอกสาร.

Donald S. Van Meter; & Carl E. Van Hom. (1975). *The policy implementation
Process Policy: A framework*. Administration & Society

Edwards III, George C. (1980). *Implementing Public Policy*. Washington, D.C.:
Congressional Quarterly Press.

Kale, K. E.. (1981). *The Relationship of Local School food Policies and Nutritional
indices of Students in Two Florida School Districts*. Dissertation Abstracts
international, 41, 3808 – A. March.

Lattuca. (1981). *The Effects of Life Styles on nonparticipation in School Lunch*.
Dissertation Abstracts international, 42, 1025 – A.

Pual Sabatier; & Daniel Mazmanian. (1980) *The implementation of public policy:
A framework of analysis*. Policy Studies Journal

Werthen ; & Sanders. (1983). *Effects of In-Service Program on Nutrition Attitudes
And the Teaching of Nutrition by Elementary Teachers*. Dissertation Abstracts
International, 44 (10), 6590 – A.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis (3rd)*. New York: Karper &
Row, Publisher.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (สำหรับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน)

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาไปปฏิบัติ
: กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะถือเป็นความลับ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านทั้งสิ้น

แบบสอบถามชุดนี้สำหรับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ประกอบด้วยคำถาม 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำ โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาววันทาศิริ สิงห์สถิตย์

นิสิตปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตร

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน)
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน () หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ () 20 - 30 ปี () 31 - 40 ปี
() 41 - 50 ปี () 51 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่ง () ผู้อำนวยการโรงเรียน
() รองผู้อำนวยการโรงเรียน
() ครูผู้สอน

4. วุฒิทางการศึกษา
() ต่ำกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้ต่อเดือน
() ต่ำกว่า 10,000 บาท () 10,001-20,000 บาท
() 20,001- 30,000 บาท () 30,001บาทขึ้นไป

6. ประสบการณ์การทำงาน
() ต่ำกว่า 5 ปี () 5 - 10 ปี
() 11 - 15 ปี () 16 ปีขึ้นไป

7. ขนาดโรงเรียน
() โรงเรียนขนาดเล็ก
() โรงเรียนขนาดกลาง
() โรงเรียนขนาดใหญ่

7. ขนาดโรงเรียน
- () โรงเรียนขนาดเล็ก
- () โรงเรียนขนาดกลาง
- () โรงเรียนขนาดใหญ่

ส่วนที่ 2 โปรดพิจารณาคำถามแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความเห็นของท่าน

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด -5-	มาก -4-	ปานกลาง -3-	น้อย -2-	น้อยที่สุด -1-
ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (x₁)					
1. โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน					
2. โครงการอาหารกลางวันฯ มีการคัดสรรส่วนประกอบวัตถุดิบอาหารที่ได้มาตรฐาน					
3. โครงการอาหารกลางวันฯ มีการถนอมคุณภาพของอาหารเป็นอย่างดี					
4. โครงการอาหารกลางวันฯ จัดทำอาหารได้ครบหลักโภชนาการ 5 หมู่					
5. โครงการอาหารกลางวันฯ ทำอาหารที่ปรุงสดใหม่ทุกวัน					
6. โครงการอาหารกลางวันฯ มีการมีวิธีการทำอาหารที่เป็นมาตรฐาน					
7. มีการประเมินผลรับรองคุณภาพโครงการอาหารกลางวันฯ ตามมาตรฐาน					
ด้านการทรัพยากร (x₂)					
8. มีการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการอาหารกลางวันฯ อย่างเหมาะสม					
9. โครงการอาหารกลางวันฯ มีอุปกรณ์ทำจากวัสดุที่ไม่เป็นอันตราย					
10. บุคลากรมีความชำนาญในการปรุงอาหาร					
11. สถานที่ปรุงอาหารมีความสะอาดไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค เช่น หนู และแมลงสาบ					
12. มีการจัดเก็บขยะทุกวัน					
13. คนปรุงอาหารใส่ผ้ากันเปื้อน และหมวกคลุมผมเสมอ					

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด -5-	มาก -4-	ปานกลาง -3-	น้อย -2-	น้อยที่สุด -1-
ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการ(x₃)					
14.การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหาร และบุคลากรเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันฯ มีความชัดเจน					
15. มีการอธิบายเนื้อหาโครงการอาหารกลางวันฯ ให้บุคลากรรับรู้อย่างทั่วถึง					
16. โรงเรียนได้รับหนังสือคำสั่งเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันฯ อย่างรวดเร็ว					
17. มีขั้นตอนการติดต่อที่เป็นทางการมากเกินไป					
18. มีการประชาสัมพันธ์โครงการอาหารกลางวันฯ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต					
ด้านลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ(x₄)					
19. ฝ่ายบริหารสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันฯ อย่างเต็มที่					
20. มีการประสานงานระหว่างโรงเรียน กับเทศบาลที่รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ					
21. มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันฯ ตามเวลาที่กำหนด					
22. มีการมอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน					
ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (x₅)					
23. สภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันมีผลกระทบต่อโครงการอาหารกลางวันฯ					
24. ประชาชนในท้องถิ่นให้การช่วยเหลือโครงการอาหารกลางวันฯ					
25. การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันฯ ไม่โปร่งใส					
26. ประชาชนมีการร้องเรียน การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันฯ					
27. ความขัดแย้งระหว่างบุคลากรมีผลกระทบต่อโครงการอาหารกลางวันฯ					
28. การเปลี่ยนแปลงของรัฐบาลมีผลกระทบต่อโครงการอาหารกลางวันฯ					

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด -5-	มาก -4-	ปานกลาง -3-	น้อย -2-	น้อยที่สุด -1-
ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน (x_o)					
29.บุคลากรมีความเต็มใจในการปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวันฯ					
30.โครงการอาหารกลางวัน ฯ ได้รับการยอมรับว่าเป็นโครงการที่ดี					
31.บุคลากรในโครงการอาหารกลางวันฯ มีการบริการที่ดี					
32.บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน					
ผลจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Y)					
33. โครงการอาหารกลางวันฯ ช่วยลดค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครอง					
34.ประชาชนในท้องถิ่นไม่ต้องการ โครงการอาหารกลางวัน ฯ					
35.นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโครงการอาหารกลางวัน มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงขึ้น					
36. โครงการอาหารกลางวันฯ สามารถแก้ไขปัญหาการขาดสารอาหารในนักเรียน					
37.โครงการอาหารกลางวันฯ ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น					
38.สามารถลดจำนวนการไม่มาเรียนของนักเรียนได้					

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาโครงการอาหารกลางวันทางการศึกษาไปปฏิบัติ

1.ด้านมาตรฐานของนโยบาย

.....

.....

.....

2.ด้านงบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์ และสถานที่

.....

.....

.....

3.ด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคลากร กับหน่วยงาน

.....

.....

.....

4.ด้านโครงสร้างการบริหาร และการปฏิบัติการของโรงเรียน

.....

.....

.....

5.ด้านปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

.....

.....

.....

6.ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน

.....

.....

.....

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded(a)	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.905	38

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
Input1	4.07	.450	30
input2	3.83	.531	30
input3	3.57	.728	30
input4	4.00	.695	30
input5	3.90	.662	30
input6	3.90	.759	30
input7	3.83	.699	30
input8	4.13	.629	30
input9	4.17	.747	30
input10	3.90	.759	30
input11	3.87	.681	30
input12	4.00	.830	30
input13	4.10	.803	30
input14	3.90	.607	30
input15	3.87	.681	30
input16	3.60	.675	30
input17	3.30	.535	30
input18	3.37	.765	30
input19	4.07	.868	30
input20	3.67	.661	30
input21	3.73	.583	30
input22	3.97	.615	30
input23	3.87	.776	30
input24	4.03	.850	30
input25	3.87	.681	30
input26	3.87	.629	30
input27	3.83	.699	30
input28	3.53	.681	30
input29	4.07	.944	30

input30	4.27	.740	30
input31	4.20	.610	30
input32	3.93	.740	30
input33	3.70	.750	30
input34	4.57	.568	30
input35	4.10	.607	30
input36	4.13	.629	30
input37	3.90	.607	30
input38	3.93	.640	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Input1	144.47	148.947	.497	.903
input2	144.70	149.390	.380	.904
input3	144.97	144.033	.575	.901
input4	144.53	146.120	.476	.902
input5	144.63	147.689	.403	.903
input6	144.63	146.033	.436	.903
input7	144.70	144.424	.577	.901
input8	144.40	147.352	.449	.903
input9	144.37	146.585	.413	.903
input10	144.63	148.654	.290	.905
input11	144.67	145.402	.532	.902
input12	144.53	147.016	.342	.905
input13	144.43	142.599	.592	.900
input14	144.63	144.861	.641	.900
input15	144.67	143.609	.645	.900
input16	144.93	143.857	.636	.900
input17	145.23	148.944	.411	.903
input18	145.17	147.178	.369	.904
input19	144.47	146.740	.338	.905
input20	144.87	148.533	.350	.904
input21	144.80	145.959	.589	.901
input22	144.57	145.495	.588	.901
input23	144.67	147.609	.339	.904
input24	144.50	149.155	.227	.907
input25	144.67	152.713	.085	.908
input26	144.67	147.402	.446	.903
input27	144.70	146.355	.459	.903
input28	145.00	147.724	.387	.904
input29	144.47	143.292	.461	.903
input30	144.27	148.754	.294	.905
input31	144.33	145.402	.600	.901
input32	144.60	144.869	.516	.902
input33	144.83	146.351	.424	.903
input34	143.97	153.068	.086	.907
input35	144.43	148.737	.371	.904

input36	144.40	146.248	.523	.902
input37	144.63	147.964	.424	.903
input38	144.60	148.938	.337	.904

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
148.53	154.602	12.434	38

>Error # 7003

>The license for SPSS for Windows has expired.

>This command not executed.

>Specific symptom number: 213

End of job: 0 command lines 1 errors 0 warnings 0 seconds

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาววันทาศิริ สิงห์สถิตย์
วันเดือนปีเกิด	17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1/157-158 หมู่ 2 ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ 10280
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2546	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ.2550	คณะศิลปกรรมศาสตร์ (สาขาออกแบบสื่อสาร) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2555	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครูอัตราจ้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพิบูลประชาบาล จังหวัดสมุทรปราการ